

Sport *en* Kinderopvang

WERKBOEK *Derde geheel herziene versie, december 2010*

Netwerkbureau Kinderopvang

NISB Nederlands Instituut
voor Sport & Beweging

Voorwoord	3
------------------	---

Deel 1: Sport en Kinderopvang in vogelvlucht

1. Waarom Sport en Kinderopvang?	5
2. Kinderopvang, buitenschoolse opvang, naschoolse activiteiten?	7
3. Basisvarianten Sport en Kinderopvang	8
4. Stand van zaken Sport en Kinderopvang 2010	9
5. Succes- en faalfactoren	12
6. Stappenplan voor de sportvereniging	14

Deel 2: Inhoudelijke informatie

7. Financiering Sport en Kinderopvang	19
8. Verhuur van (een deel van) de accommodatie	21
9. Bestemmingsplan en omgevingsvergunning	23
10. Pedagogische ontwikkeling binnen een sport-bso	24
11. Sport -en spelprogramma: realisatie en een stappenplan	26
12. Vervoer	30
13. Organisatievorm: stichting of vereniging	31
14. Aansprakelijkheid en verzekeren	32

Deel 3: Aansprekende voorbeelden

15. Kampong - skon, Utrecht	34
16. Polderpoort - Stichting Kinderopvang Vlaardingen en KomKids, Vlaardingen	36
17. De Delftse projecten	38
18. HBC Heemstede - Les Petits, Heemstede	40
19. Larensche Mixed Hockey Club - Alles Kids, Laren	42
20. SHOT – skon, Utrecht	44
21. Sport- en spelaanbod	46

Bijlagen

I Model huurovereenkomst	48
II Model dienstverleningsovereenkomst organisatie sportactiviteiten en inzet sportleiders	52

Op initiatief van de Koninklijke Nederlandse Hockey Bond (KNHB), heeft het ministerie van VWS in 2001 met een aantal landelijke sportbonden diverse malen gesproken over de mogelijkheden om sport en kinderopvang te combineren. Dat heeft geleid tot het landelijke project Sport en Kinderopvang van 2001 tot 2003. Gedurende het project is door het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB) in samenwerking met het voormalige Netwerkbureau Uitbreiding Kinderopvang voorlichting en ondersteuning gegeven aan sportverenigingen, kinderopvangorganisaties en gemeenten.

Halverwege het project, in juni 2002, is de eerste editie van het werkboek 'Sport en Kinderopvang' verschenen. Een werkboek dat is samengesteld om geïnteresseerde partijen te helpen bij het realiseren van kinderopvang in sportaccommodaties en waarin de eerste ervaringen zijn opgetekend van de projecten die toen in uitvoering waren. In de tweede versie van augustus 2004 zijn de meest actuele ontwikkelingen en ervaringen, zoals in die tijd bekend waren, verwerkt.

In deze derde, geheel herziene uitgave van eind 2010 is de huidige wet- en regelgeving voor kinderopvang opgenomen en zijn de meest actuele ontwikkelingen en ervaringen verwerkt. Die zijn gebaseerd op een onderzoek dat is uitgevoerd bij de kinderopvangorganisaties die een accommodatie huren van een sportvereniging en/of een sportaanbod realiseren in samenwerking met een sportvereniging.

Het werkboek biedt informatie, schetst mogelijke dilemma's en wijst vooral op de mogelijkheden om sport en kinderopvang te combineren.

Het werkboek bestaat uit drie delen. In het eerste deel ligt het accent op het geven van een totaaloverzicht. Deel 2 bevat per onderwerp inhoudelijke informatie die vooral bruikbaar is bij het opstellen en uitvoeren van een projectplan. In deel 3 zijn zes actuele voorbeelden van Sport en Kinderopvang beschreven. Bepaalde informatie is op verschillende plaatsen vermeld om de afzonderlijke onderdelen van het werkboek ook los van elkaar goed leesbaar te houden.

Het werkboek is in de eerste plaats bedoeld voor verenigingen (als vrijwilligersorganisaties), maar het is natuurlijk ook bruikbaar voor kinderopvangorganisaties, gemeenten en andere betrokkenen. Het doel van dit werkboek is verenigingen, kinderopvangorganisaties en gemeenten te inspireren en ondersteunen bij het ontwikkelen van nieuwe projecten Sport en Kinderopvang.

Netwerkbureau Kinderopvang, Den Haag
Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen, Ede
December 2010

A group of approximately ten children are climbing a tall, complex metal structure made of vertical and horizontal poles. They are positioned at various heights, some near the top and others lower down. The children are wearing casual clothing like t-shirts and shorts. The background is a clear, bright blue sky. The overall scene conveys a sense of teamwork and physical activity.

DEEL 1: Sport en Kinderopvang in vogelvlucht

1. Waaron Sport en Kinderopvang?

Hoe zien sportverenigingen er over tien of vijftien jaar uit? Wie het weet mag het zeggen. De toekomst voor spellen blijft giswerk. Zo zijn er aanwijzingen dat sportverenigingen in Nederland over tien tot vijftien jaar niet op dezelfde wijze zullen functioneren. Veel verenigingen merken al een tijdje dat de binding van leden met de vereniging kleiner is dan vroeger. Er is minder animo voor vrijwilligerswerk en sporten via een vereniging is geen automatisme meer. Veel mensen sporten bij commerciële sportaanbieders, via het werk of individueel. Daarnaast zijn de mogelijkheden om vrije tijd in te vullen toegenomen. De sportvereniging ondervindt hier concurrentie van.

Sporten in verenigingsverband is vandaag de dag geen vanzelfsprekendheid meer. Het binden van 'anders georganiseerde' en 'ongebonden' sporters is wellicht de grootste uitdaging voor de sportverenigingen. Sportverenigingen moeten zich bezinnen op hetgeen zij aanbieden, zodat zij aantrekkingskracht behouden voor huidige en potentiële leden. Dat kan door het toevoegen van nieuwe functies aan de sportvereniging. Mogelijkheden zijn andere lidmaatschapsvormen, het aanbieden van sport overdag, al dan niet in samenwerking met scholen en welzijnsinstellingen, maar ook huiswerkbegeleiding of...kinderopvang.

Op een groeiend aantal plaatsen vindt samenwerking tussen kinderopvangorganisaties en sportverenigingen plaats. In de meeste gevallen gaat het hier om buitenschoolse opvang. In Nederland gaat nu 17% van de kinderen van 4 tot 12 jaar naar een vorm van buitenschoolse opvang. Naar verwachting zal in 2023 83% van de schoolkinderen gebruik maken van buitenschoolse opvang¹. Om deze groei te kunnen realiseren zijn accommodaties nodig. Voor de buitenschoolse opvang zoeken kinderopvangorganisaties vooral naar bestaande locaties die geschikt zijn of die relatief eenvoudig geschikt gemaakt kunnen worden. Bovendien willen kinderopvangorganisaties een aantrekkelijk aanbod bieden, waar een sport- en spelaanbod onderdeel van kan zijn. Aanleiding genoeg voor de kinderopvang om samenwerking met een sportvereniging te zoeken.

Sport en kinderopvang zijn voor de vereniging en kinderopvangorganisatie twee verschillende werelden. Twee verschillende culturen met andere gewoonten, spelregels en spelers. De wereld van sportverenigingen is er een van vooral vrijwilligers, terwijl de kinderopvangorganisaties alleen met gekwalificeerde professionals werken. Bij het realiseren van samenwerking kost het beide partijen tijd om aan elkaar te wennen, elkaar te leren verstaan, en samen een nieuw product te ontwikkelen. En ook tijdens de uitvoering kunnen de partijen nog wel eens tegen cultuurverschillen aanlopen.

De ervaring leert dat de kinderopvangorganisatie vaak al enige ervaring heeft met het realiseren van een vorm van samenwerking en dus vaak beter kan overzien wat er zoal komt kijken bij de combinatie sport en kinderopvang. Voor een sportvereniging is de opzet van een dergelijke samenwerking meestal een eenmalige actie en wordt dit uitgevoerd door vrijwilligers. Soms kan een sportbond de sportvereniging op weg helpen, maar de mate van mogelijke ondersteuning varieert van bond tot bond. Van de hockeybond is bekend dat ze actieve begeleiding verzorgen.

Het proces om een dergelijk ingrijpende vernieuwing te realiseren kost een vereniging veel tijd, vaak meer dan in eerste instantie wordt gedacht.

¹ Kinderopvang/Onderwijs Dutch design. Taskforce Kinderopvang/Onderwijs, 2010

Sport en Kinderopvang

In veel initiatieven om sport en kinderopvang te combineren gaat het om een vereniging die een deel van de accommodatie verhuurt aan een kinderopvangorganisatie voor kinderen in de buitenschoolse opvang. De kinderen van 4 tot 12 jaar worden tussen 15.00 en 15.45 uur gebracht en tussen 17.00 en 18.30 uur door hun ouders opgehaald. Bij de verenigingen die gestart zijn met sport en kinderopvang, wordt buitenschoolse opvang aangeboden in de verenigingsaccommodatie variërend van één dag per week tot vijf dagen per week. Voor kinderopvangorganisaties kan de combinatie sport en kinderopvang heel geschikt zijn om één of meer piekdagen in de kinderopvang (maandag, dinsdag en donderdag) op te vangen. De ervaring leert dat de combinatie het makkelijkst te realiseren is voor kinderen in de leeftijd van 8 tot 12 jaar. Voor die groep is een sport- en spelprogramma een extra verrijking van de buitenschoolse opvang.

Redenen voor de vereniging

Sportverenigingen die ervaring hebben opgedaan met de combinatie sport en kinderopvang noemen vooral twee voordelen. De belangrijkste reden om samen te werken met een kinderopvangorganisatie zijn de extra inkomsten die verhuur van een deel van de accommodatie oplevert. Maar daarnaast worden er ook andere redenen genoemd: het bewust breder maken van de functie van de vereniging, een positieve beeldvorming naar gemeente en burgers toe en frequentere schoonmaak. De combinatie kan wat extra leden opleveren, maar een grote ledenwinst is op korte termijn niet te verwachten.

Redenen voor de kinderopvangorganisatie

Voor een kinderopvangorganisatie biedt de combinatie met sportverenigingen ook voordelen. Het biedt een kinderopvangorganisatie de mogelijkheid om flexibel te huren. De behoefte aan kinderopvang is niet op alle dagen even groot. Op maandag, dinsdag en donderdag is de vraag groter dan op woensdag en vrijdag. De kinderopvangorganisatie hoeft bij een sportvereniging niet voor 365 dagen per jaar te huren. Verder heeft de kinderopvang na de jaren waarin het accent sterk lag op uitbreiding van kindplaatsen, nu steeds meer behoefte aan een aantrekkelijker opvangaanbod. Kinderopvangorganisaties die een ruimte gebruiken bij een vereniging zijn vooral enthousiast over de enorme buitenruimte die ze bij een sportvereniging ter beschikking hebben. En juist die ruimte biedt mogelijkheden om kinderen een sport- en spelprogramma aan te bieden. Mogelijkheden die op de gewone kinderopvanglocaties - met name in de steden - er veel minder zijn.

Redenen voor kinderen en ouders

Juist voor kinderen (en ouders) is de combinatie sport en kinderopvang aantrekkelijk. In het algemeen komen kinderen steeds minder buiten en bewegen ze minder dan vroeger. Sport- en spelactiviteiten als onderdeel van kinderopvang maakt de opvang voor de kinderen leuker en meer beweging helpt te voorkomen dat kinderen te dik worden en is goed voor de gezondheid.

Sport en kinderopvang is dus om meer redenen een interessante combinatie: om verenigingen te vitaliseren, om opvang voor kinderen aantrekkelijker te maken, om bewegingsarmoede bij kinderen tegen te gaan en vanwege de mogelijke kostenefficiëntie voor de kinderopvangorganisatie.

2. Kinderopvang, buitenschoolse opvang, naschoolse activiteiten?

Er zijn redenen genoeg om na te denken over de combinatie sport en kinderopvang. Maar wat is kinderopvang eigenlijk?

Kinderopvang

Kinderopvang is een verzamelterm. Er wordt onderscheid gemaakt tussen:

- hele dagopvang voor kinderen van 0 tot 4 jaar
- buitenschoolse opvang (bso) voor kinderen van 4 tot 12 jaar.

Hele dagopvang is opvang voor kinderen van 0 tot 4 jaar, van 7.30 tot 18.30 uur, vijf dagen per week, gedurende het hele jaar.

Buitenschoolse opvang is voor kinderen in de basisschoolleeftijd. Kinderopvangorganisaties verzorgen de buitenschoolse opvang vijf dagen in de week en het hele jaar door.

De buitenschoolse opvang is onder te verdelen in voorschoolse opvang en naschoolse opvang. Voorschoolse opvang is de periode voor schooltijd, tussen 7.30 uur en 9.00 uur. Naschoolse opvang is opvang tijdens de veertig schoolweken vanaf het einde van de schooltijd vanaf ongeveer 15.00/15.30 uur tot 18.00/18.30 uur en op de vrije middag(en) van einde schooltijd tot 18.00/18.30 uur. Tijdens de schoolvakanties, ongeveer twaalf weken per jaar, is de bso vijf dagen per week de hele dag open, van 7.30 uur tot 18.00/18.30 uur. In dit handboek wordt de term bso gebruikt, maar feitelijk gaat het om de naschoolse opvang.

De wet Kinderopvang regelt de financiering en de kwaliteit van de kinderopvang. De wet stelt de kinderopvangaanbieder verantwoordelijk voor de kwaliteit van de opvang. Uitgangspunt daarbij is de formulering in de wet: kinderopvang moet bijdragen aan een goede en gezonde ontwikkeling van kinderen in een veilige en gezonde omgeving. De GGD inspecteert elk jaar de kwaliteit van opvang in opdracht van de gemeente. Ouders ontvangen, als zij (beide) werken en/of studeren, een inkomensafhankelijke bijdrage in de kosten voor kinderopvang via de belastingdienst: de kinderopvangtoeslag.

Naschoolse activiteiten

Andere naschoolse activiteiten vallen niet onder de wet Kinderopvang. Deze activiteiten hoeven niet aan de kwaliteitseisen van de kinderopvang te voldoen. Maar ze worden ook niet gefinancierd op basis van de wet Kinderopvang.

Gemeenten subsidiëren, vaak op basis van achterstandenbeleid, activiteiten die na schooltijd aangeboden worden door of in samenwerking met basisscholen. De activiteiten bestaan vaak uit een cursusachtig aanbod, bijvoorbeeld zes weken een tennis clinic van één of anderhalf uur op een vaste dag in de week. Kinderen schrijven zich daar op school voor in. Ouders betalen een kleine bijdrage in de kosten, gemiddeld één tot drie euro per keer. Voor verenigingen is dit een kans om potentiële jeugdleden kennis te laten maken met de tak(ken) van sport en met de vereniging. De continuïteit van de naschoolse activiteiten is niet gegarandeerd, maar afhankelijk van gemeentelijk beleid waarop de subsidie gebaseerd is.

3. Basisvarianten Sport en Kinderopvang

De combinatie sport en kinderopvang betekent feitelijk het verhuren van, meestal een deel van, de verenigings-accommodatie aan een kinderopvangorganisatie en/of het verzorgen van een sport- en spelprogramma door de vereniging, of een combinatie hiervan.

In praktijk zijn er drie basisvarianten te onderscheiden bij de combinatie sport en kinderopvang.

Variante 1 De vereniging verhuurt (een deel) van de accommodatie

Als de vereniging een ruimte wil verhuren aan de kinderopvangorganisatie moet de ruimte voldoen aan bepaalde eisen. Voor de kinderopvang geldt dat er voldoende m² beschikbaar is, 3,5 m² per kind binnen en 3 m² per kind buiten en dat de accommodatie veilig is. Of een accommodatie veilig is, wordt bepaald op basis van een Risico-inventarisatie Veiligheid en Gezondheid. De kinderopvang maakt een inventarisatie van de risico's van de ruimten die door de kinderen gebruikt worden op het gebied van veiligheid en gezondheid, gebaseerd op het aantal en de leeftijd van de kinderen die worden opgevangen. Op basis daarvan wordt een Plan van Aanpak gemaakt waarin staat beschreven op welke manier de risico's worden weggenomen. Bij nieuwbouw kan meteen rekening worden gehouden met de kwaliteitseisen van de kinderopvang.

In deze variant betaalt de kinderopvang huur aan de vereniging. De hoogte van de huur is afhankelijk van het aantal vierkante meters dat wordt verhuurd, het aantal dagen dat de ruimte per week en per jaar wordt verhuurd en het gebruik: de ruimten worden altijd alleen door de kinderopvang gebruikt of de ruimten worden zowel door de kinderopvang als door de vereniging gebruikt.

Variante 2 De vereniging biedt een sport- en spelprogramma aan

Veel bso's willen hun aanbod voor de kinderen aantrekkelijker maken door het aanbieden van een sport- en spelprogramma. Dit kan worden gerealiseerd door de medewerkers van de kinderopvang zelf of door de sportvereniging.

Het aanbod van de vereniging kan een structureel aanbod zijn, bijvoorbeeld elke dag een uur tot anderhalf uur een sport- en spelprogramma voor alle kinderen. In dat geval is de trainer of medewerker van de vereniging verantwoordelijk voor de kinderen en moet die gekwalificeerd zijn volgens de CAO Kinderopvang, minimaal MBO-3 niveau².

Er kan ook sprake zijn van een cursusachtig aanbod. Een trainer wordt bijvoorbeeld extra ingezet naast de gekwalificeerde medewerkers van de bso. In dat geval hoeft de trainer niet gekwalificeerd te zijn volgens de CAO Kinderopvang.

De kinderopvang betaalt de vereniging per cursus, per uur of per kind, afhankelijk van het aanbod en het kwalificatieniveau van de trainer.

Variante 3 De vereniging verhuurt een deel van de accommodatie en biedt een sport- en spelprogramma aan

De meest vergaande vorm van samenwerking is een combinatie van de twee eerder genoemde varianten. Uit ervaring blijkt dat dit alleen te realiseren is als de vereniging geprofessionaliseerd is en bijvoorbeeld een verenigingsmanager in dienst heeft.

De kinderopvang betaalt in dit geval voor zowel de huur als voor de personele inzet aan de vereniging.

² In de bso wordt één gekwalificeerde medewerker ingezet per tien kinderen in de leeftijd van 4-12 jaar.

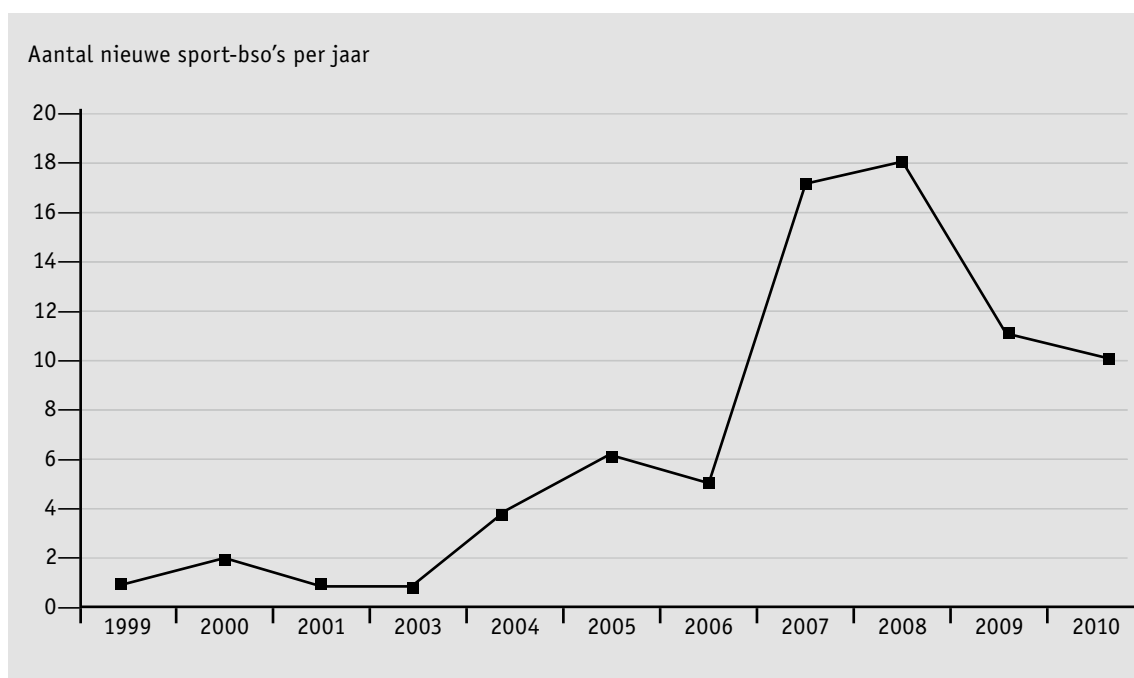
4. Stand van zaken Sport en Kinderopvang 2010

Eind 2009 zijn er 150 sport-bso's in Nederland bekend. Het Netwerkbureau Kinderopvang heeft in juli 2010 bij hen een aantal gegevens opgevraagd en hun ervaringen geïnventariseerd³. De kinderopvangorganisaties blijken het meest het initiatief te nemen tot het realiseren van een sport-bso. De samenwerking met de vereniging wordt door bijna 75% van de bso's met een 8 of hoger gewaardeerd, op een schaal van 1 tot 10.

Aantal, omvang en gebruik sport-bso's

Vanaf 1999 groeide het aantal Sport BSO's aanvankelijk langzaam. De meeste Sport BSO's zijn in 2006 en 2007 gerealiseerd. In deze periode waren de wachtlijsten in de BSO het grootst. De vraag naar BSO was een uitvloeisel van de grote groei van de hele-dagopvang in de periode 2000-2004 en van de verhoging van de rijksbijdrage als tegemoetkoming in de kosten voor de kinderopvang van de ouders. De vraag naar BSO werd gestimuleerd door de motie Van Aartsen/Bos die schoolbesturen verplicht om een dagarrangement aan te bieden als ouders daarom vragen.

Inmiddels lijken de wachtlijsten landelijk af te nemen en komen er minder nieuwe sport-bso's bij. Enkele sport-bso's zijn inmiddels gesloten omdat er te weinig vraag naar is. Verhoudingsgewijs zijn in de provincie Utrecht de meeste sport-bso's gevestigd en in Friesland en Groningen de minste. Opvallend is dat er in Amsterdam nog weinig sport-bso's zijn gevestigd.

De omvang van de sport-bso's varieert tussen de 20 en 60 kindplaatsen⁴. Ongeveer de helft van de sport-bso's heeft 2 groepen, 40 kindplaatsen.

³ De resultaten zijn hier beschreven. Niet alle bso's zijn bereikt en niet alle bso's hebben op alle vragen antwoord kunnen geven. Daardoor zijn de totalen niet altijd 150.

⁴ Het aantal kindplaatsen geeft aan hoeveel kinderen op een dag tegelijk aanwezig kunnen zijn. Omdat de meeste kinderen niet alle dagen komen is het totaal aantal kinderen dat op de locatie komt groter.

Dagen sport-bso

Bijna de helft van de sport-bso's is vijf dagen per week open. Het beeld dat de bso alleen open is op de 'piekdagen' van de kinderopvang en dicht is op woensdagmiddag, klopt bij de helft van de locaties dus niet. Ongeveer 80% van de bso's is ook in de vakanties en dan hele dagen open.

Dagen waarop de sport-bso geopend is	Aantal sport-bso's	%
Maandag t/m vrijdag	41	48%
Maandag, dinsdag, donderdag	37	43%
Dinsdag, donderdag	2	2%
Maandag, dinsdag, donderdag, vrijdag	6	7%

Type sportvereniging

Bij de start van het project Sport en Kinderopvang in 2001 waren vooral de hockeyverenigingen actief en in beeld. In de verdere ontwikkeling van de sport-bso's is hockey ingehaald door sporten als voetbal, tennis en korfbal.

Tak van sport	Aantal sportverenigingen	% van totaal aantal verenigingen
Voetbal	45	38%
Tennis	18	15%
Korfbal	14	12%
Hockey	12	10%
Alles/diversen	7	6%
Atletiek	6	5%
Peutersport/spelletjes, handbal, judo	5	4%
Basketbal	4	3%
Streetdance	3	3%
Softbal, fitness, jeu de boules, cricket, volleybal	2	2%
Overig	1	1%
	117	

Verhuur sportaccommodatie

Bij de helft van de sport-bso's is sprake van alleen de huur van een ruimte van de vereniging. Ruim 75% van de bso's waardeert de accommodatie met een 8 of hoger, op een schaal van 1 tot 10. De hoge waardering is met name gebaseerd op de buitenruimten.

In feite is het aanbod vaak te vergelijken met een regulier bso-aanbod. Er is geen specifiek sport- en spelaanbod.

Sport- en spelaanbod

Het aanbod van de bso's met een sport- en spelprogramma is vaak thematisch of cursusachtig: een aantal weken een clinic/workshop van een bepaalde sport. Meestal duurt het sport- en spelaanbod een tot anderhalf uur.

Het komt niet vaak voor dat langdurig dezelfde sport wordt aangeboden. In een aantal gevallen brengen de medewerkers van de bso de kinderen naar hun reguliere training.

Een paar bso's profileren zich echt als SPORT-BSO. In dit geval is er altijd een sport- en spelaanbod waar alle kinderen aan deelnemen. De meeste kinderen gaan dan één keer per week naar de sport-bso en de ander dag(en) naar de reguliere bso.

Bij 15% van de sport-bso's met een sport- en spelaanbod wordt dit door de vereniging verzorgd en bij ruim 60% door de bso zelf. Bij 25% door een combinatie van de vereniging en de bso, de vereniging verzorgt dan een niet structureel thema-achtig aanbod.

De helft van de bso's waardeert het sport- en spelaanbod met een 8 op een schaal van 1 tot 10.

Op basis van de ervaringen van inmiddels tien jaar Sport en Kinderopvang, is een aantal kritische factoren te benoemen. Juist in een oriënterende fase is het handig om de ervaringen van anderen te spiegelen aan de eigen situatie. Vooral gezamenlijk: de vereniging samen met een kinderopvangorganisatie.

De ervaring leert dat het realiseren van hele dagopvang, voor kinderen van 0 tot 4 jaar, in een sportaccommodatie alleen mogelijk is als er sprake is van nieuwbouw. Bij nieuwbouw is het mogelijk om specifieke vierkante meters te realiseren die exclusief door de kinderopvang gebruikt worden: groepsruimten, slaapkamers, verschoonruimten. Het aanbieden van een sportaanbod aan deze heel jonge kinderen is niet aan de orde.

Een sport-bso voor kinderen van 4-12 jaar blijkt in de praktijk relatief eenvoudiger te realiseren.

In de samenwerking tussen een vereniging en een bso tot een sport-bso zijn grofweg vijf kritische factoren te benoemen.

1. De behoefte aan buitenschoolse opvang in de gemeente of wijk

Kinderopvangorganisaties zijn ondernemingen. Hun enige inkomstenbron is die van de ouders die op basis van een contract aan de kinderopvangorganisatie betalen voor de opvang van hun kinderen. Om de exploitatie voor meerdere jaren rendabel te kunnen maken, moet er voldoende vraag zijn naar kinderopvang. Een kinderopvangorganisatie kan zelf de vraag naar bso in een gemeente of wijk bepalen.

Als de vereniging gelegen is in een wijk met grote vraag naar buitenschoolse opvang, is de sportaccommodatie een aantrekkelijke locatie om extra capaciteit bso te realiseren. Het kan ook zijn dat de kinderopvang een piek in de vraag verwacht van maximaal een paar jaar, bijvoorbeeld in een Vinex-achtige wijk. In dat geval is een huurcontract voor een beperkte periode aantrekkelijk voor de kinderopvangorganisatie.

Als er geen wachtlijsten zijn en er dus voldoende aanbod aan bso is, kan een sport-bso een mogelijkheid zijn om het opvangaanbod aantrekkelijker te maken, waardoor er concurrentie ontstaat met andere bso-locaties.

2. Accommodatiekenmerken

De accommodatie moet voldoen aan de eisen van de wet Kinderopvang. Een kinderopvangorganisatie heeft daarnaast ook haar eigen wensen, bijvoorbeeld extra m² binnen of juist buiten, het soort inrichting binnen en buiten. Het is in ieder geval niet raadzaam zelf (als vereniging) te bepalen wat wel en niet kan en mag. De cruciale vraag is of de accommodatie geschikt is of geschikt te maken is en tegen welke kosten. Grotere kinderopvangorganisaties beschikken vaak over bouwkundige adviseurs die daar inzicht in kunnen geven.

3. Afstand tussen de scholen en de vereniging

Een verenigingsaccommodatie die dicht bij scholen is gesitueerd is gunstig. Het voorkomt reistijd voor de kinderen en kosten voor het vervoer met busjes en/of taxi's voor de ouders. Als de vereniging ver(der) weg ligt, moeten kinderen gebracht worden. De kinderopvangorganisatie is verantwoordelijk voor het vervoer.

Alleen oudere kinderen (8 tot 12 jaar) kunnen, afhankelijk van de verkeerssituatie, zelfstandig lopend en/of met de fiets naar de sportaccommodatie gaan.

4. Financiering en exploitatie

De samenwerking moet voor zowel vereniging als kinderopvangorganisatie interessant zijn. Onderzoek vooraf wat de samenwerking voor beide partijen oplevert.

Zijn de huuropbrengsten voor de vereniging zodanig dat de kosten voor aanpassing van de accommodatie binnen een bepaalde (zo kort mogelijke) tijd terugverdiend kunnen worden? En is het risico afgedekt voor de vereniging? Deze vragen zijn belangrijk voor de haalbaarheid. Een vereniging zou in ieder geval geen grote risico's aan moeten gaan. Een kinderopvangorganisatie kan ook financieel bijdragen aan de verbouwing. De vereniging kan die investering compenseren door een lagere huur.

De exploitatie van de bso is gebaseerd op een groep van twintig kinderen. Het grootste deel van de kosten zijn de personele kosten. Tussen de 10-15% van de totale kosten bestaat uit huisvestingskosten, inclusief verzekeringen, water, gas, licht, schoonmaak en onderhoud. De huur moet in dit kader aantrekkelijk zijn voor de kinderopvang.

5. Houding vereniging, kinderopvangorganisatie en betrokkenheid gemeente

Zorg als vereniging dat de samenwerking met de kinderopvang de leden niet overvalt. Informeer en betrek de leden bij een dergelijk project. En bekijk ook of binnen de vereniging tijd en capaciteit aanwezig is om de samenwerking tot stand te brengen en te onderhouden.

Partijen die een samenwerkingsovereenkomst willen afsluiten, moeten beide een coöperatieve houding hebben en eventueel bereid zijn om compromissen te sluiten. Dat betekent bijvoorbeeld dat voor het eerste jaar een lage huur wordt overeengekomen. Dit compenseert de lagere inkomsten van de kinderopvangorganisatie doordat er het eerste jaar nog niet veel kinderen geplaatst zullen zijn, de aanloopverliezen. Pas na het eerste jaar wordt dan een definitieve huurprijs vastgesteld.

Een ander voorbeeld is de ruimtewens. Kinderopvangorganisaties willen soms een grote ruimte om twee groepen, in totaal veertig kinderen, te kunnen huisvesten. Dat is misschien voor een vereniging wel heel veel m². Is de kinderopvang dan bereid om in zo'n situatie over twintig kinderen te praten?

De voorbeelden geven aan dat het zoeken is naar een invulling die voor beide partijen aantrekkelijk is.

In alle gevallen is het verstandig de gemeente (sportambtenaar en kinderopvangambtenaar) bij het project te betrekken. De gemeente raakt vaak toch wel betrokken bij het project omdat kinderopvang meestal niet in het bestemmingsplan past. De gemeente kan het bestemmingsplan aanpassen als dat nodig is.

En soms heeft de gemeente middelen, zoals sportsubsidies voor investeringen of subsidies om het exploitatietekort in de aanloopfase af te dekken, of misschien kan een bewegingsconsulent of sportbuurtwerker een rol spelen bij het ontwikkelen van het sport- en spelprogramma. In de praktijk blijkt er nogal wat variatie te bestaan in de manier waarop een gemeente betrokken wil en kan worden bij de samenwerking.

Succesfactoren sport-bso:

- meerwaarde voor de kinderen: sociale en emotionele ontwikkeling
- terugdringen van bewegingsarmoede bij kinderen
- meer bewegen, minder dikke en gezondere kinderen
- de bso is 'leuker'
- huuropbrengsten voor de vereniging
- positief effect op de uitstraling van de vereniging
- aantrekkelijk voor de pedagogisch medewerkers (pm'ers): verdieping van het werk
- meer mannen als pm'er.

6. Stappenplan voor de sportvereniging

Het combineren van sport en kinderopvang is een uitdaging en biedt kansen voor de vereniging, maar vraagt ook tijd. Hoeveel tijd is afhankelijk van de variant waar voor gekozen wordt. Alleen verhuur, realiseren van een structureel of een cursusachtig sport- en spelaanbod of de combinatie van deze twee varianten. De rol van de vereniging in het traject om tot samenwerking te komen is afhankelijk van de deskundigheid van de leden en de mate waarin zij inzetbaar zijn.

De ervaring leert dat de doorlooptijd bij het realiseren van verhuur van de accommodatie vanaf de oriëntatiefase tot aan de realisatie gemiddeld ongeveer een jaar is. Bij ver- en nieuwbouw is dit vooral afhankelijk van de bouw-tijd. De benodigde inzet zal voor de vereniging in de hele periode ongeveer drie uur per week zijn.

Ga als vereniging alleen een dergelijk traject in als mensen binnen de vereniging zich daarvoor vrij kunnen maken. Het is zeer aan te raden niet één persoon binnen de vereniging verantwoordelijk te maken voor het gehele traject. Een werkgroep verdeelt de lasten en maakt de voortgang minder risicovol. Bovendien is dat de eerste stap om draagvlak binnen de vereniging te krijgen.

Grote kinderopvangorganisaties hebben vaak medewerkers die de coördinerende taken en de ondersteuning van de (ver)bouw voor hun rekening kunnen nemen. In dat geval vergt het van de vereniging minder tijd.

Heeft de vereniging ook een rol bij het aanbieden van een sport- en spelaanbod, dan hangt de tijdsinvestering af van de gekozen vorm.

Stappenplan op hoofdlijnen

Afhankelijk van de lokale situatie neemt of de kinderopvang of de vereniging het initiatief om samenwerking te realiseren. De kinderopvang bij dringende behoefte aan capaciteitsuitbreiding of als deze zich wil profileren ten opzichte van andere aanbieders. De vereniging, als deze een wens heeft tot ver(bouw) en op zoek is naar een medefinancier. In de afgelopen tien jaar heeft een beperkt aantal gemeenten het initiatief genomen om sportverenigingen en kinderopvang aan elkaar te koppelen.

Het proces om te komen tot samenwerking tussen een sportvereniging en een kinderopvangorganisatie bestaat grofweg uit vier stappen.

In dit stappenplan is er vanuit gegaan dat de vereniging het initiatief neemt. Om sport en kinderopvang te kunnen combineren zijn altijd twee partijen nodig:

- de vereniging (of verschillende verenigingen om een divers sport- en spelprogramma aan te bieden)
- de kinderopvangorganisatie.

Ook de gemeente kan partij zijn: het gaat dan om de sportambtenaar, de kinderopvangambtenaar en soms ook de wethouders. Indien de gemeente eigenaar is van het pand of de velden die gebruikt worden, moet de gemeente in ieder geval betrokken worden of moet contractueel vastgelegd zijn dat onderverhuur toegestaan is.

Stap 1 tot en met 3 zijn oriënterend en kosten weinig tijd. Het meeste werk zit in stap 4. Daarna is duidelijk of er een goede kans is om sport en kinderopvang succesvol te combineren.

Stap 1 Oriëntatie binnen de vereniging

Onderzoek of er binnen de vereniging draagvlak is voor de combinatie sport en kinderopvang. Benoem de varianten: verhuur, aanbod sport en spel en de combinatie van deze twee. Bespreek het idee met verschillende leden. Beoordeel of de vereniging mensen kan vrijmaken om een dergelijk project te ontwikkelen. Beoordeel of de vereniging zodanig geprofessionaliseerd is dat de structureel noodzakelijke inzet mogelijk is. Betrek de Algemene Ledenvergadering bij de ideeën.

Stap 2 Interesse peilen bij kinderopvangorganisaties

Benader één (of meer) kinderopvangorganisaties om uw ideeën door te spreken. Een traject heeft alleen kans van slagen als een kinderopvangorganisatie interesse heeft. Die kan gebaseerd zijn op de behoefte:

- aan uitbreiding van de opvangcapaciteit; dat kan ook voor alleen de piekdagen zoals maandag of dinsdag;
- aan een betere accommodatie dan de bestaande locatie, bijvoorbeeld meer buitenruimte;
- aan een aantrekkelijker aanbod met een sport- en spelprogramma.

Zoek een kinderopvangorganisatie die bij de vereniging past. (Veel) ervaring bij de kinderopvangorganisatie bij het opzetten van locaties bij sportverenigingen kan voor de vereniging het proces vergemakkelijken. Is er door grote investeringen een lange terugverdienperiode nodig? Dan is de vereniging (extra) gebaat bij een organisatie met een aantoonbaar gezonde financiële positie.

Advies aan verenigingen is om niet zelf kinderopvang aan te bieden. Kinderopvang is een professionele dienstverlening die veel kennis en ervaring vraagt; bedrijfsmatig, pedagogisch en juridisch. Als kinderopvang wordt aangeboden die niet voldoet aan de strenge eisen in de wet Kinderopvang, kunnen ouders geen aanspraak maken op de (hoge) kinderopvangtoeslag.

Stap 3 Globale verkenning haalbaarheid

Als er een geïnteresseerde kinderopvangorganisatie is, is het verstandig om eerst globaal te verkennen hoe de samenwerking eruit gaat zien en of die samenwerking voor beide partijen ook interessant en haalbaar is, ook financieel. Het projectplan maken komt later aan de orde.

Stap 3 vergt enkele dagen tot enkele weken. Beantwoord daarvoor de vragen in de twee schema's hierna. Houd er bij de beoordeling van de haalbaarheid ook rekening mee dat er steeds meer wordt ingezet op zogenaamde brede scholen. Gestimuleerd door overheidsmaatregelen, gaan steeds meer scholen samenwerken en waar mogelijk ook samen gehuisvest worden met allerlei andere organisaties: sport, cultuur, kinderopvang, en andere maatschappelijke organisaties. Dit kan kansen bieden voor een vereniging, maar ook een bedreiging zijn voor een samenwerking met een 'stand alone' locatie voor buitenschoolse opvang.

Verkenning als het om huur van (een deel) van de accommodatie gaat

Zijn er (onoverkomelijke) bezwaren vanuit de gemeente?	De gemeente kan aangeven of gebruik van de accommodatie strijdig is met het bestemmingsplan en/of andere huurovereenkomsten, en op welke manier wijzigingen gerealiseerd kunnen worden.
Om hoeveel kinderen gaat het?	De kinderopvangorganisatie weet hoe de behoefte is in uw gemeente en kan daar ook nader onderzoek naar doen. Zij kunnen aangeven of ze opvang zoeken voor 10, 20 of 30 kinderen tegelijk en op welke dagen en tijden.
Kan de bestaande verenigingsaccommodatie deze behoefte huisvesten? Wat moet er worden aangepast en wat zou dat globaal kosten?	De kinderopvangorganisatie is bekend met de eisen die aan huisvesting voor bso worden gesteld. Na een eerste kennismaking met de accommodatie hebben zij een beeld van wat er moet worden aangepast en wat dat ongeveer gaat kosten. De ervaring leert dat meestal een kleine aanpassing nodig is.
Wat is de voorkeur wat betreft duur huurcontract?	Algemeen: een hoge investering voor (ver)bouw vraagt een lange looptijd van het huurcontract en beperkte investering biedt mogelijkheden voor een korte looptijd. Een al dan niet tijdelijke daling in de vraag naar kinderopvang, of andere externe factoren, kunnen er voor zorgen dat de kinderopvang de locatie niet langer aantrekkelijk vindt.
Kunnen huurder en verhuurder het eens worden over het huurniveau?	Het gaat hier niet om een finale onderhandeling. Daarvoor moeten de exacte kosten in beeld zijn. Maar het is wel van belang dat partijen ongeveer weten welk huurbedrag verwacht kan worden, zie hoofdstuk 8.

Verkenning als het om een sport- en spelprogramma gaat

Wil de kinderopvangorganisatie dat de vereniging tegen betaling een cursusachtig sport- en spelaanbod verzorgt? Hoe vaak per week/maand/jaar? Kan de vereniging dat invullen?	In dit geval hoeft de 'trainer' niet gekwalificeerd te zijn volgens de CAO Kinderopvang. De pm'ers van de bso zijn verantwoordelijk.
Wil de kinderopvangorganisatie dat de vereniging tegen betaling een structureel aanbod verzorgt? Hoe vaak per week/maand/jaar? Kan de vereniging dat invullen?	In dit geval zal de 'trainer' vaak als pm'er worden ingezet. Die moet dan gekwalificeerd zijn volgens de CAO Kinderopvang.
Tegen welk tarief verzorgt de vereniging een sport- en spelprogramma?	Voor een cursusachtig aanbod wordt per kind/uur of per groep/uur of per kind/cursus of per groep/cursus door de bso aan de vereniging betaald. Als de trainer gekwalificeerd is volgens de CAO Kinderopvang en als pm'er functioneert, wordt conform de CAO betaald.
Is buitenruimte en/of de sporthal beschikbaar op de benodigde tijden?	Beschikt de vereniging over de velden of sporthal of loopt dat via de gemeente? Moet daar extra huur voor worden betaald?

Stap 4 *Projectplan maken*

Stap 4 beslaat een aantal maanden. In die tijd stellen vereniging en kinderopvangorganisatie samen een projectplan op en wordt het plan uitgevoerd. Het is raadzaam ook de gemeente bij het project te betrekken. Informeer bij de gemeente of zij uit eigen middelen een financiële bijdrage aan het project wil verlenen. Het is de moeite van het proberen waard. Wellicht is ontheffing nodig voor het bestemmingsplan. GGD en de brandweer moeten de ruimte goedkeuren voor het gebruik als bso.

Als de samenwerking eenmaal loopt, blijft structureel overleg noodzakelijk met de locatiemanager van de kinderopvang. Praktische dagelijkse zaken kunnen vaak afgehandeld worden met de aanwezige pm'ers en de beheerder van de vereniging. Reken voor dit soort zaken een half tot twee uur per week, afhankelijk van het aantal groepen op de locatie. Zorg als vereniging voor één vast dagelijks aanspreekpunt voor de kinderopvang zodat dringende problemen snel aangepakt worden.

Bij de ontwikkeling van het projectplan kan gebruik gemaakt worden van de informatie in deel 2. Deel 2 geeft inhoudelijke informatie over financiering, verhuur, bestemmingsplan en bouwvergunning, pedagogiek van de buitenschoolse opvang, organisatievorm van de vereniging, vervoer en verzekeringen en aansprakelijkheid. In deel 3 is als inspiratiebron een aantal aansprekende voorbeelden beschreven. In de bijlagen zijn relevante modelcontracten opgenomen.

A low-angle, upward-looking photograph of a group of approximately ten children of diverse ethnicities climbing a tall, complex metal structure made of interconnected poles. The children are positioned at various heights, some reaching for higher rungs. They are all smiling and appear to be enjoying the activity. The background is a clear, bright blue sky. A semi-transparent white horizontal band is overlaid across the upper portion of the image, containing the text 'DEEL 2: Inhoudelijke informatie'.

DEEL 2: Inhoudelijke informatie

7. Financiering Sport en Kinderopvang

Om een combinatie van sport en kinderopvang te realiseren is meestal een investering nodig om de accommodatie aan te passen. Subsidies vanuit de kinderopvangsector of de rijksoverheid zijn daarvoor niet beschikbaar. Gemeenten kunnen over diverse sportsubsidies beschikken. Dat verschilt van gemeente tot gemeente. Sommige gemeenten hebben investeringssubsidies of rentesubsidies voor het aanpassen of bouwen van verenigingsaccommodaties. Soms zijn projectsubsidies beschikbaar. In het kader van het Nationaal Actieplan Sport en Beweging (NASB)⁵ kunnen alleen aangesloten gemeenten rijkssubsidie krijgen om de breedtesport te versterken en samenwerking tussen sport en andere beleidsterreinen mogelijk te maken (dus ook sport en kinderopvang). Wellicht wil de gemeente een initiatief als sport en kinderopvang ondersteunen via een afzonderlijke bijdrage. Bijvoorbeeld door de aanpassing te financieren of aanloopverliezen af te dekken. In ieder geval is het de moeite waard om bij de gemeente te informeren (wethouder sport of kinderopvang).

De combinatie sport en kinderopvang moet voor beide partijen aantrekkelijk zijn. Dat betekent dat zowel de vereniging als de kinderopvangorganisatie een raming moet maken van de exploitatie. In het volgende kader ziet u een exploitatieopzet voor de vereniging. Daarbij is uitgegaan van alleen verhuur van de accommodatie. Als de vereniging ook trainers ter beschikking stelt, moeten de kosten daarvan ook opgenomen worden in de exploitatieraming.

Als de kosten voor aanpassing van de accommodatie beperkt kunnen worden gehouden, is het maken van een sluitende exploitatie goed mogelijk. In het voorbeeld bedragen de verbouwkosten € 30.000. Bij een afschrijving in tien jaar zijn de kosten van rente en aflossing € 3.942 per jaar (annuitaire financiering en een rentepercentage van 5,3%). Bij een korter huurcontract (5 jaar) gaan de kapitaallasten omhoog. Om dezelfde netto inkomsten te houden als bij 10 jaar, moet de huur worden verhoogd van € 570 naar € 722 per kindplaats. Een andere mogelijkheid is dat een andere partij (gemeentesubsidie, kinderopvang) een deel van de verbouwkosten financiert.

Het Waarborgfonds Kinderopvang kan borgstellingen verstrekken voor bankleningen voor de (ver)bouw van kinderopvangaccommodaties. Het Waarborgfonds Sport verstrekt vergelijkbare borgstelling voor sportaccommodaties.

⁵ NASB is de opvolger van de Breedtesportimpuls en Buurt Onderwijs en Sport (BOS)- impuls op het gebied van breedtesportondersteuning. Alle gemeenten konden wel voor subsidie in het kader van de laatste twee regelingen in aanmerking komen.

Voorbeeld exploitatieopzet op jaarbasis voor de vereniging

	contract 5 jaar	contract 10 jaar
Stel kosten aanpassing € 30.000, beschikbare ruimte 100m ²		
KOSTEN VERENIGING		
Kapitaallasten aanpassing (rente 5,3%)	€ 6.987	€ 3.942
Energie	€ 1.200	€ 1.200
Onderhoud (1,5‰ investering)	€ 450	€ 450
Belastingen en verzekeringen	€ 500	€ 500
Schoonmaak	PM	PM
Doorbelasting huur velden	PM	PM
Totaal kosten	€ 9.137	€ 6.092
INKOMSTEN VERENIGING		
Tarief per kindplaats (voorbeeld)	€ 570	€ 570
Huurinkomsten bij 20 kinderen (bij € 570/kindplaats)	€ 11.400	€ 11.400
Exploitatiesaldo per jaar (inkomsten minus kosten)	€ 2.263	€ 5.308

Fiscale aspecten

De samenwerking met de kinderopvang kan gevolgen hebben voor de omzet- en/of vennootschapsbelasting van de vereniging. Verhuur aan een kinderopvangorganisatie is in het algemeen vrijgesteld van BTW. Uitzonderingen kunnen echter voorkomen.

Zie hiervoor (ook) een uitgave van NOC*NSF in samenwerking met Ernst & Young⁶. En raadpleeg de belastingdienst of een belastingadviseur. De belastingdienst heeft een uitgebreide brochure beschikbaar die u kunt aanvragen of downloaden van de website van de belastingdienst⁷.

Onderzoek eerst of het project financieel haalbaar is. Als dat het geval is gaat u aan de slag met de uitwerking.

⁶ *Sportvereniging en fiscus*, ontwikkeld vanuit de samenwerking van NOC*NSF en Ernst & Young als partner in sport, april 2007
<http://www.nocnsf.nl/cms/showpage.aspx?id=1443>

⁷ *Sportclubs, belastingen en sociale verzekeringen*, Belastingdienst, juli 2009
http://download.belastingdienst.nl/belastingdienst/docs/sportclubs_belastingen_en_sociale_verzekeringen_on9911z10fd.pdf

8. Verhuur van (een deel van) de accommodatie

Bestaande sportaccommodaties zijn ontworpen als clubhuis, met kantine, bar, bestuurskamer en kleedkamers, en niet voor het gebruik als kinderopvang, met groepsruimten en eventueel slaapkamers en verschoonruimten voor hele dagopvang. De buitenruimten zijn ingericht als sportvelden en niet als buitenruimte specifiek bedoeld voor kinderen.

Het gebruik van een bestaande sportaccommodatie voor kinderopvang vraagt bijna altijd aanpassingen. De mate waarin de ruimten aangepast moeten worden, is afhankelijk van de leeftijd en het aantal kinderen dat tegelijk wordt opgevangen en de activiteiten die de kinderopvang wil gaan realiseren. Dit geldt ook voor de buitenruimte. Bij nieuwbouw kan meteen rekening worden gehouden met het gebruik van ruimten voor kinderopvang.

De exploitatie van de kinderopvang is gebaseerd op groepen. Het aantal kinderen per groep is afhankelijk van de leeftijd van de kinderen en is wettelijk geregeld. Een kinderopvangorganisatie zal dan ook altijd een minimaal aantal m² willen kunnen gebruiken om ten minste één groep te kunnen huisvesten.

De verhuur van ruimten voor de hele dagopvang van 0 tot 4 jarigen kan alleen als de ruimten altijd alleen door de kinderopvang worden gebruikt. Er zijn groepsruimten, een keuken, slaapkamertjes, verschoonruimten en specifieke buitenruimten nodig. In de praktijk is nieuwbouw nodig om dit te kunnen realiseren. Voor een groep van 12 kinderen is ruwweg 130 m² binnenruimte nodig, met een investering van € 2500 per m². Om dit te realiseren zijn een ervaren architect en kinderopvangorganisatie nodig.

De verhuur van ruimten voor de buitenschoolse opvang, voor kinderen van 4 tot 12 jaar, kan vaak wel in een bestaande sportaccommodatie worden gerealiseerd, zowel in exclusief gebruik voor de kinderopvang als in dubbelgebruik waarbij vereniging en kinderopvang op verschillende tijden gebruik maken van de ruimte. Voor een groep van 20 kinderen is ruwweg 200 m² nodig, inclusief toiletten en keukentje. De investeringskosten zijn afhankelijk van de mate waarin aanpassingen nodig zijn. Voor nieuwbouw is de investering € 2500 per m².

In de Handreiking Huisvesting BSO Sportaccommodaties⁸ is het proces beschreven dat de vereniging en de kinderopvangorganisatie en, indien van toepassing, de gemeente doorlopen bij de realisatie van bso-huisvesting in een sportaccommodatie. De handreiking kan ook dienen als checklist of toetsinstrument.

De huur die de vereniging en de kinderopvang overeenkomen is afhankelijk van het aantal m², van de investering die gedaan moet worden om de ruimten geschikt te maken voor kinderopvang en van het aantal uren per jaar dat de ruimten gebruikt worden door de kinderopvang. Als de kinderopvang de investeringskosten voor haar rekening neemt, zal de huurprijs lager zijn dan wanneer de vereniging de investering doet.

Er wordt bij het bepalen van de huurprijs ook onderscheid gemaakt tussen ruimten die alleen door de kinderopvang worden gebruikt: exclusief gebruik, ruimten die in de tijd afwisselend door de vereniging en de kinderopvang worden gebruikt en dubbelgebruik.

De afspraken over de verhuur van (een deel van) de sportaccommodatie worden vastgelegd in een huurovereenkomst. Hierin wordt ten minste geregeld:

- de omschrijving van wat precies gehuurd wordt;
- exclusief of dubbelgebruik en de dagen en tijden waarop de ruimten gehuurd worden;
- de duur van de overeenkomst;
- wijze van opzegging en beëindiging;
- huurprijs en betaaltermijnen.

Regel in het huurcontract ook zaken die betrekking hebben op de buitenruimte, zoals het gebruik van velden (hoeveel uur, wanneer), eventueel gebruik kunstverlichting, maar ook: opslag van bijvoorbeeld speelmateriaal, aanschaf, gebruik en onderhoud van een speeltoestel of de plaatsing van een hek.

⁸ De Handreiking Huisvesting BSO Sportaccommodaties is te downloaden van: www.netwerkbureaukinderopvang.nl, www.nisb.nl, www.waarborgfondskinderopvang.nl, www.nocnsf.nl

De huurprijs varieert tussen de € 14.000 en € 21.000 per groep (12 kindplaatsen⁹ hele dagopvang en 20 kindplaatsen buitenschoolse opvang) per jaar, inclusief gas, water, licht en gebruik van de buitenruimte en exclusief de schoonmaak. De duur van de overeenkomst is afhankelijk van de hoogte van de investeringen. Hoe hoger de investeringen zijn, hoe langer de looptijd van het huurcontract zal zijn. De investeringen moeten kunnen worden 'terugverdiend' uit de huur. Kinderopvangorganisaties willen niet te langlopende contracten afsluiten, omdat zij de capaciteit willen kunnen aanpassen aan de vraag. Veel voorkomend bij (ver)bouw is een huurcontract voor vijf jaar met een optie op verlenging van vijf jaar.

Een modelhuurovereenkomst is opgenomen in bijlage I.

Meestal stelt de kinderopvang hogere eisen aan schoonmaak en onderhoud dan de vereniging en wil de kinderopvang de schoonmaak zelf (laten) uitvoeren. Leg afspraken over schoonmaak, onderhoud en beheer, telefoonkosten, gebruik van sport- en spelmateriaal apart vast in een gebruikersovereenkomst, inclusief de kosten daarvoor.

⁹ Het aantal kindplaatsen geeft aan hoeveel kinderen op een dag tegelijk aanwezig kunnen zijn. Omdat de meeste kinderen niet alle dagen komen is het totaal aantal kinderen dat op de locatie komt groter.

9. Bestemmingsplan en omgevingsvergunning

Bestaande sportaccommodaties hebben meestal een sportbestemming in het bestemmingsplan. Binnen de bestemming van het bestemmingsplan passen bepaalde functies wel of niet. Kinderopvang in een sportaccommodatie is op basis van het bestemmingsplan in de meeste gevallen niet automatisch mogelijk. Of kinderopvang past binnen de bestemming van het sportterrein zal uiteindelijk worden bepaald door de gemeente.

Dit betekent concreet dat de kinderopvangondernemer/sportvereniging eerst bij de gemeente of op internet moet uitzoeken welke bestemming de accommodatie heeft. Als kinderopvang niet als bestemming is benoemd, zal samen met de gemeente uitgezocht moeten worden of wijziging van de bestemming nodig is.

De bevoegdheid om bestemmingsplannen te wijzigen en vast te stellen ligt bij de gemeenteraad van de betrokken gemeente. De Wet ruimtelijke ordening (Wro) vormt de juridische basis voor het bestemmingsplan.

Als een vereniging geen ruimten verhuurt, maar alleen een sport- en spelaanbod verzorgt, is er geen wijziging van het bestemmingsplan nodig. Het gaat dan om sporten via de vereniging.

Als (ver)bouw van de sportaccommodatie nodig is, is daar meestal een omgevingsvergunning voor nodig. Alleen als het om een zeer kleine inpassing gaat, is dat niet nodig. De gemeente kan hierover uitsluitend geven. Wanneer een omgevingsvergunning wordt aangevraagd, bekijkt de gemeente automatisch of het bouwplan in het bestemmingsplan past. Pas als het bouwplan aan de eisen van de gemeente voldoet en de omgevingsvergunning is afgegeven, kan de (ver)bouw van start.

Nieuwe wetgeving omgevingsrecht

De wetgeving binnen het omgevingsrecht is de afgelopen twee jaar ingrijpend veranderd (Wro, Wabo). Resultaat hiervan is een vergaande digitalisering van informatie en bundeling van diverse vergunningen tot de omgevingsvergunning. Oude (en voor u wellicht bekende) termen als bouwvergunning, vrijstelling, artikel 19 procedure bestaan niet meer. De nieuwe term is omgevingsvergunning.

Meer informatie over bestemmingsplannen en de omgevingsvergunning is te vinden in de brochure: *Zo werkt dat! Kinderopvang en bestemmingsplannen*. Daarin wordt het antwoord gegeven op de elf meest gestelde vragen over bestemmingsplannen¹⁰.

¹⁰ De Brochure *Zo werkt dat! Kinderopvang en bestemmingsplannen* is te downloaden van www.netwerkbureaukinderopvang.nl en www.vng.nl

10. Pedagogische ontwikkeling binnen een sport-bso

De hele dagopvang die gesitueerd is in een sportaccommodatie heeft in de praktijk geen expliciet sport- en spel-aanbod. De kinderen zijn te jong om daar een specifiek programma samen met de vereniging voor te ontwikkelen. Bij deze jonge groep gaat het vooral om het aanbieden van spelletjes waarbij de kinderen (meer) bewegen. Het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen heeft de programma's Beweegkriebels (0-4 jaar) en Beweegplezier vanaf 4 (4-12 jaar) ontwikkeld die bedoeld zijn om professionals hiervoor handvatten aan te reiken.

Ondanks dat de sport-bso niet ontstaan lijkt te zijn vanuit pedagogische idealen of uitgangspunten, zijn er gaandeweg pedagogische doelen ontwikkeld die een positieve bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van een kind. De combinatie sport en kinderopvang is een voorbeeld van vernieuwing waarvan de inhoud niet van tevoren als een wetenschappelijk verantwoord, theoretisch concept gegeven is. De pedagogische inhoud is - en wordt juist door de medewerkers in de kinderopvang zelf ontwikkeld en vormgegeven.

In de kinderopvang worden de volgende pedagogische meerwaarden van de sport-bso benoemd:

- het terugdringen van bewegingsarmoede bij kinderen;
- het plezier en de uitdaging die het de kinderen biedt om te sporten en te spelen;
- bewegingsvrijheid. Kinderen hebben letterlijk en figuurlijk de ruimte en spelen ook buiten het blikveld van volwassenen. Dit stimuleert hun groei naar zelfstandigheid;
- het spelen in teamverband en het omgaan met winst en verlies;
- meer diversiteit in de interactie met kinderen doordat er meer mannen als pedagogisch medewerker in de bso werken;
- kennismaken met verschillende sporten en het leren van sportvaardigheden.

Uitgangspunt van de bso is dat het vrije tijd voor kinderen is. Over de manier waarop de sport wordt aangeboden en de mogelijkheid voor kinderen om succeservaringen op te doen tijdens de bso, moet worden nagedacht.

Sport levert niet zondermeer een bijdrage aan de ontwikkeling van een kind. De manier waarop sport wordt aangeboden is in grote mate bepalend voor het effect. Daarin zijn de voorkeur van een kind voor een bepaalde sport en de manier waarop het kind er het meeste plezier aan beleeft de belangrijkste factoren.

Betrokkenen uit het werkveld gaan uit van een ideaalbeeld, een combinatie van georganiseerd en vrij sporten. De verhouding hiertussen verschilt in de praktijk, evenals de keuzevrijheid in het deelnemen aan de sportactiviteiten en de ruimte die kinderen geboden wordt voor andersoortige activiteiten: creatief en technisch. Iedere sport-bso maakt hierin eigen keuzes.

Grofweg zijn er drie categorieën sport-bso's:

1. *Verplicht sport- en spelaanbod*

Sport-bso waar iedere dag een sport- en spelprogramma wordt aangeboden waar alle kinderen aan meedoen. Meestal worden de trainingen verzorgd door gediplomeerde sportleraren. Het sportprogramma staat voor langere tijd ingepland. Voor en na het sport- en spelaanbod is er een periode van vrij spel, begeleid door pedagogisch medewerkers. Vaak richten deze bso's zich op de doelgroep van 8 tot 12 jarigen. In sommige gevallen is er sprake van een carrousel, waar kinderen van verschillende bso-locaties één keer in de week naar de sport-bso komen. Bij een aantal sport-bso's is er beleid opgesteld over voor welke kinderen de sport-bso geschikt is. Op basis hiervan worden alleen kinderen geplaatst die sportief zijn en gemotiveerd zijn om mee te doen met het dagelijkse sport-en spelaanbod. De nadruk ligt op het aanleren van sport- en spelvaardigheden.

2. *Keuzemogelijkheid voor sport- en spelaanbod*

Sport-bso waar iedere dag een sport en spel wordt aangeboden. Het aanbod wordt door de pedagogisch medewerkers zelf verzorgd. Meestal hebben de pedagogisch medewerkers een verkorte sportopleiding gevolgd. Kinderen kiezen op de dag zelf of ze hieraan deel willen nemen of vrij gaan sporten/spelen. Ze worden gesti-

muleerd door de pedagogisch medewerkers om mee te doen.

Op de meeste sport-bso's van dit type wordt het activiteitsaanbod aangevuld met sportworkshops, gegeven door gediplomeerde sporttrainers, waar de kinderen zich voor in kunnen schrijven.

Er zijn ook altijd andersoortige activiteiten op deze sport-bso's. De verschillende activiteiten worden verzorgd door de pedagogisch medewerkers, die inspelen op de initiatieven van kinderen.

Het gaat hier vooral om het plezier dat kinderen beleven aan sport en spel.

3. Zonder expliciet sport en spelaanbod

Bso met hetzelfde activiteitenprogramma als reguliere bso's. Meestal is er gekozen voor de sportlocatie om extra bso-capaciteit te kunnen realiseren. Het clubhuis en de sportvelden bieden de benodigde binnen- en buitenruimte voor een extra bso-locatie.

Er wordt geen extra aandacht gegeven aan het stimuleren van sport en spel bij kinderen.

Belangrijk voor alle sport-bso's is om het onderscheid met de sportvereniging in de pedagogische doelstellingen duidelijk te benoemen. Een sport-bso is geen vervanging van een sportvereniging. Het sporten in verenigingsverband is gereguleerd en gericht op wedstrijd sport. Binnen een vereniging wordt gestreefd naar sporten in zo homogeen mogelijke groepen, ingedeeld naar leeftijd en niveau. De sport-bso biedt meer gelegenheid tot spel. De kinderen verschillen in niveau, ontwikkeling, gender, voorkeur en interesses. Kinderparticipatie, keuzevrijheid, de verhouding tussen vrije en georganiseerde activiteiten en differentiatie in het activiteitsaanbod zijn onmisbare onderwerpen in het pedagogisch beleid van een sport-bso.

Ontwikkeling in de praktijk

Het ontwikkelen en vormgeven van het pedagogisch concept van de sport-bso is een continu proces dat tijd kost. Het afstemmen met de GGD over de veiligheid op het sportpark, fysiek en emotioneel, is van essentieel belang voor het succes van de sport-bso.

Daarna kan verdieping worden gerealiseerd door een sportpedagogisch beleid te beschrijven met o.a. onderwerpen als plezier en uitdaging, kennismaking met sport en toestroom sportclub, bevordering van motorische, fysieke en sociale ontwikkeling, differentiatie in leeftijd en interesse.¹¹

¹¹ Meer informatie over de pedagogische ontwikkeling van de sport-bso: *De Sport bso*, november 2003 via www.freemusketeers.nl

11. Sport- en spelprogramma: realisatie en een stappenplan

De buitenruimte die een vereniging ter beschikking heeft, maakt de combinatie van sport en kinderopvang zo uniek. Kinderen kunnen er spelen en rennen. Alle sport-bso's noemen de buitenruimte als belangrijke succesfactor. Het vrij buiten spelen is heel waardevol in de buitenschoolse opvang, maar de locatie maakt het mogelijk een stap verder te gaan en de buitenschoolse opvang te verrijken met een sport- en spelprogramma. Juist daarmee kan de kinderopvang zich onderscheiden en profileren.

Als de bso zich wil profileren als sport-bso, beschrijft de bso in het pedagogisch beleid op welke manier het sport- en spelaanbod wordt ingevuld: een verplicht sport- en spel aanbod voor alle kinderen, kinderen hebben een keuzemogelijkheid voor het deelnemen aan het sport- en spelaanbod, of er is geen expliciet sport- en spelaanbod. Bij de twee eerstgenoemde varianten kan sprake zijn van een structureel of een incidenteel sport- en spelaanbod. De derde variant heeft geen of alleen een incidenteel aanbod. De ervaring leert dat het aanbieden van een regulier trainingsprogramma als sport- en spelaanbod niet voldoet. De kinderen komen niet voor een training omdat zij zelf of hun ouders de sport leuk of belangrijk vinden. Voor de kinderen is de bso-tijd vrije tijd die zij, binnen grenzen, zoveel mogelijk zelf invullen. Om de sport-bso aantrekkelijk te maken voor de kinderen moet een gevarieerd sport- en spelaanbod worden ontwikkeld.

Hierna worden twee varianten beschreven hoe het sport- en spelaanbod gerealiseerd kan worden. Voor de vereniging is het aanbieden van een incidenteel sport- en spelaanbod in praktijk vaak haalbaar. De frequentie is afhankelijk van de beschikbare trainers/vrijwilligers en de wens van de kinderopvang. Het realiseren van een structureel aanbod blijkt alleen mogelijk als er professionele trainers in dienst zijn van de vereniging.

Een sport- en spelprogramma voor de buitenschoolse opvang is niet te vergelijken met een reguliere verenigingstraining. Kinderen die lid zijn van een vereniging kiezen zelf voor die tak van sport, willen hun spelvaardigheden verbeteren en wedstrijden spelen. Kinderen die vanuit de bso gaan sporten willen (sportieve) activiteiten doen. Een reguliere training gaat bso kinderen vervelen. Zorg voor een gevarieerd en uitnodigend sport- en spelprogramma voor een groep kinderen die varieert in leeftijd, talent en ervaring.

Variant 1 Incidenteel sport- en spelaanbod

Een incidenteel aanbod hoeft niet gekoppeld te zijn aan de verhuur van de sportaccommodatie van de vereniging aan de bso. Bij een incidenteel aanbod dat op de locatie van de vereniging plaatsvindt, hoeft de accommodatie niet aan de eisen van de kinderopvang te voldoen.

Het sport- en spelaanbod kan een thematisch of cursusachtig karakter hebben. Het kan gerealiseerd worden door één of meerdere verenigingen op hun eigen locatie: kennismaken met verschillende sporten, bijvoorbeeld zes weken één keer per week voetbal, tennis, honkbal, judo, schaken en dammen, enzovoorts. De kinderen gaan naar de vereniging toe onder begeleiding van een pm'er.

Of de kinderopvangorganisatie wil op meerdere bso-locaties een cursusachtig aanbod van een aantal weken realiseren. De trainer/vrijwilliger van de vereniging(en) gaat(n) dan naar de bso-locaties toe.

Afhankelijk van het beleid van de bso nemen de kinderen van de bso de hele 'cursus' verplicht deel op basis van een inschrijving of is er per week een wisselende groep kinderen die deelneemt.

Het kan ook een aanbod zijn tijdens de schoolvakanties. De bso is dan de hele dag open en wil bijvoorbeeld een toernooi organiseren van een of meer dagen. De vereniging organiseert en begeleidt in dit geval het toernooi en stelt haar (buiten)ruimte ter beschikking.¹²

Als degene die het sport-en spelaanbod verzorgt door de kinderopvang extra wordt ingezet, hoeft deze niet gekwalificeerd te zijn conform de CAO Kinderopvang. Concreet zijn er in dit geval per groep van twintig kinderen twee pm'ers van de kinderopvang aanwezig plus een derde volwassene die het sport- en spelaanbod verzorgt. De groep kan dertig kinderen groot zijn als de kinderen allemaal ouder zijn dan acht jaar.

Variant 2 Structureel sport- en spelaanbod

Een structureel sport- en spelprogramma betekent dat er iedere week één of meer dagen wordt gesport tijdens de bso. Afhankelijk van het beleid van de bso nemen alle kinderen verplicht deel aan deze activiteit of is er per week een wisselende groep kinderen die deelneemt.

In de praktijk is de bso in dit geval gevestigd in de accommodatie van de vereniging en zijn de ruimten aangepast aan de wettelijke eisen van de kinderopvang.

De kinderopvang verzorgt meestal zelf het structurele sport- en spelprogramma. Dit heeft onder andere te maken met de strikte opleidingseisen die gelden voor de pm'ers en het ontbreken van kader bij de vereniging. Meestal heeft de pm'er een CIOS- of ALO-opleiding, of MBO-3 opleiding met een aanvullende cursus Leider Sportieve Recreatie, RSL-A. In deze gevallen heeft de sportieve pm'er de bagage om zelf een programma te ontwikkelen. De kinderopvangorganisatie kan ook derden inhuren; gespecialiseerde sport- en spelorganisaties, onder andere de vereniging.

Wilt u als vereniging het sport- en spelaanbod verzorgen? Dan is het aan te raden dat dit in handen komt van iemand die de juiste achtergrond heeft. Of deze persoon bijvoorbeeld de cursus Leider Sportieve Recreatie, of Beweegplezier vanaf 4 te laten volgen. Deze laatste cursus wordt door NISB verzorgd en is speciaal gericht op de leeftijdsgroep van kinderen in de basisschoolleeftijd. In deze cursus leren professionals een uitdagend en op de kinderen afgestemd sport- en beweegaanbod te ontwikkelen en uit te voeren.

Als degene die het sport-en spelaanbod verzorgt door de kinderopvang extra wordt ingezet, hoeft deze niet gekwalificeerd te zijn conform de CAO Kinderopvang. Concreet zijn er in dit geval twee pm'ers van de kinderopvang per groep van twintig kinderen aanwezig plus een derde volwassene die het sport- en spelaanbod verzorgt. De groep kan dertig kinderen groot zijn als de kinderen allemaal ouder zijn dan acht jaar.

Als degene die het sport- en spelaanbod verzorgt gekwalificeerd is conform de CAO Kinderopvang kan hij/zij in plaats van een pm'er worden ingezet. De ervaring tot nu toe is dat verenigingen niet in staat zijn structureel iemand in te zetten bij de bso.

Dienstverleningsovereenkomst

Als de vereniging in opdracht van de kinderopvangorganisatie een sport-en spelprogramma verzorgt, incidenteel of structureel, is het belangrijk dat contractueel vast te leggen. Formeel is in deze situaties sprake van een dienstverleningsrelatie of een inhuurrelatie. De kinderopvangorganisatie huurt diensten in bij de sportvereniging. De kinderopvangorganisatie blijft daarbij eindverantwoordelijk voor de kinderen, ook richting de ouders.

Indien het een relatie betreft van uitlener en inlener dan is de uitlenende partij hoogstwaarschijnlijk BTW-plichtig en moet BTW in rekening brengen en afdragen. In sommige gevallen kan er ontheffing worden verkregen bij de belastingdienst. De accountant van de uitlenende organisatie moet dit samen met de belastingdienst concreet uitwerken.

¹² Bronnen: *Aan (de) slag met sporten in de BSO*, uitgave van NISB i.s.m. vijftien sportbonden. *Lesmappen sportkennismaking* (uitgave van SLO) met inmiddels lespakketten voor elf sporten. Beide bronnen kunnen gebruikt worden bij het samenstellen van dagprogramma's of 'cursus'programma's.

In de dienstverleningsovereenkomst wordt minimaal vastgelegd:

- de beschrijving van wat er precies wordt geleverd;
- de frequentie en de duur;
- de prijs per uur/per keer/per week/per maand en of dat per kind of per groep is;
- hoe de verantwoordelijkheden zijn geregeld;
- verzekeringen.

De kosten voor het sport- en spelaanbod variëren van € 1 tot € 5 per kind per keer tot € 50 per groep per uur.

Een model dienstverleningsovereenkomst is opgenomen in bijlage II.

Combinatiefunctie

De mogelijkheid bestaat om gebruik te maken van gesubsidieerde combinatiefunctionarissen, personen die werkzaam zijn bij meerdere organisaties zoals school en (meestal) sportvereniging en die vooral ingezet worden op het gebied van sport en bewegen. Om gebruik te kunnen maken van een gesubsidieerde combinatiefunctionaris moet er altijd sprake zijn van een directe link met een basisschool.

Informeer bij uw gemeente over de mogelijkheden en voorwaarden. Zie voor meer informatie ook de website met informatie over combinatiefunctionarissen¹³.

Naast de genoemde vormen zijn er kinderopvangorganisaties die de mogelijkheid bieden om binnen bso-tijd sporttrainingen zoals tennisles of zwemles te laten volgen. Ouders betalen extra voor deze lessen. Dit zijn dan vanzelfsprekend facultatieve activiteiten. De pm'ers brengen de kinderen naar de les en gaan daarna terug naar de bso.

Stappenplan voor de vereniging

Als de vereniging een sport- en spelprogramma wil verzorgen, kan de realisatie in vijf stappen plaatsvinden. Beslis op basis van de uitkomst van elke stap of het zinvol is verdere stappen te zetten. Overweeg eventueel om de ontwikkeling van het sport- en spelaanbod voorlopig stop te zetten en op een later moment weer te starten.

Stap 1: Inventarisatie binnen de vereniging

Voor de kosten die de kinderopvang moet maken voor het realiseren van een sport- en spelprogramma is het van belang of er een extra volwassene moet worden ingezet naast de pm'ers of dat diegene gekwalificeerd is volgens de CAO Kinderopvang en dat niet nodig is.

Inventariseer of en welke trainers en/of vrijwilligers welke opleiding hebben. Trainersdiploma's van sportbonden kwalificeren niet voor het werken in de kinderopvang. Overweeg eventueel om trainers en/of vrijwilligers een opleiding te laten volgen. Dit kan ook een positief effect hebben op de kwaliteit van de trainingen binnen de vereniging.

Beoordeel op basis van de inventarisatie of het mogelijk is een gevarieerd sport- en spelprogramma aan te bieden met wel of niet gekwalificeerde mensen.

Stap 2: Keuze voor een incidenteel- of structureel aanbod

Voor het maken van de keuze voor een incidenteel of structureel aanbod is het van belang te weten welke mensen en in welke mate zij inzetbaar zijn: één of meer keer per week, per maand of per jaar. En of zij op de tijden beschikbaar zijn dat de bso de activiteit wil aanbieden, meestal op werkdagen tussen 16.00 uur en 17.30 uur.

¹³ www.combinatiefuncties.nl

Beoordeel op basis van de inventarisatie of het mogelijk is een gevarieerd sport- en spelprogramma aan te bieden en of dit incidenteel of structureel te realiseren is.

Stap 3: Betrokkenheid van andere verenigingen

Indien de vereniging op een sportpark is gevestigd, is het mogelijk in samenwerking met andere verenigingen (of sportscholen) een programma te verzorgen. Samenwerken heeft twee voordelen. In de eerste plaats is het voor de kinderen leuker als ze kennismaken met diverse takken van sport. Bovendien is de belasting per vereniging minder. Tegenover deze voordelen staat ook een nadeel. Samenwerking vraagt overleg en afstemming.

De samenwerking met andere verenigingen kan ook in een groeimodel worden gerealiseerd. Als andere verenigingen wel interesse hebben, maar nog niet zover zijn om een concrete bijdrage te leveren, is het beter zelf te beginnen en na een jaar te bekijken hoe concreet de interesse bij andere partijen is.

Stap 4: Bepaal het sport-en spelaanbod en de frequentie

Op basis van de inventarisatie binnen de eigen vereniging en eventueel andere verenigingen kan het sport- en spelaanbod worden ingevuld: wel of niet met voor de kinderopvang gekwalificeerde mensen, een incidenteel of structureel sport- en spelprogramma, de dagen en tijden dat dit mogelijk is en de frequentie daarvan.

Stap 5: Overleg met de kinderopvangorganisatie

Vervolgens inventariseert u de wensen bij de kinderopvangorganisatie en bespreekt u de mogelijkheden. Van belang is te weten:

- hoeveel kinderen van welke leeftijd tegelijk deelnemen aan het sport- en spelprogramma;
- of de kinderen naar de vereniging komen of dat de vereniging naar de buitenschoolse opvang gaat;
- op welke dagen en tijden het aanbod gerealiseerd moet worden, en wat tijdens vakantieperioden indien de bso niet bij de sportvereniging is gehuisvest;
- of de trainer ingezet wordt in plaats van een pm'er of extra, in verband met de opleidingseisen van de kinderopvang;
- wat de vergoeding is die de kinderopvangorganisatie wil/kan betalen aan de vereniging.

Leg de afspraken vast in een dienstverleningsopdracht. Ook na het afsluiten daarvan is structureel overleg met de kinderopvangorganisatie nodig over de inhoud van het sport- en spelprogramma.

In de buitenschoolse opvang is de kinderopvangorganisatie verantwoordelijk voor het vervoer van de kinderen van school naar de buitenschoolse opvang. Om logistieke problemen en kosten rond vervoer van kinderen naar de bso-locatie zoveel mogelijk te beperken zoeken zij bij voorkeur huisvesting in de buurt van basisscholen of woonwijken met jonge kinderen. De situering van de vereniging ten opzichte van bestaande bso-locaties en basisscholen is van invloed op de keuze van een kinderopvangorganisatie voor samenwerking met een vereniging. Als de vereniging een sport- en spelaanbod verzorgt op de locatie van de bso, geldt dit natuurlijk niet.

Als de kinderopvangorganisatie samenwerkt met een vereniging zijn er twee situaties mogelijk:

- kinderen komen rechtstreeks van school naar de vereniging als de verenigingsaccommodatie wordt gebruikt als locatie voor buitenschoolse opvang;
- kinderen komen vanuit meerdere vestigingen van de buitenschoolse opvang naar de vereniging voor een sport- en spelaanbod.

In beide situaties is de kinderopvangorganisatie verantwoordelijk voor het vervoer. Zij kan dat op verschillende manieren oplossen:

- veruit het meest toegepast is het vervoer via een vaste taxicentrale, ook al is dat niet eenvoudig doordat 15.00 uur het drukste moment van de dag is voor taxivervoer;
- bus in eigen beheer bso of eventueel via een leasecontract. Er zijn verenigingen die zelf beschikken over een bus, bijvoorbeeld voor het eerste team;
- vaste vrijwillige chauffeur die in privé auto of bus kinderen vervoert;
- samenwerking met een bus van een ouderenorganisatie;
- kinderen gaan onder begeleiding lopend of per fiets;
- kinderen komen zelfstandig lopend of per fiets. Dit zijn alleen oudere kinderen.

13. Organisatievorm: stichting of vereniging

De vraag is of de vereniging een aparte stichting moet oprichten waarin de activiteiten die voortvloeien uit de samenwerking met de kinderopvang moeten worden ondergebracht. Dit hangt af van de individuele situatie van de vereniging. Er zijn meestal geen redenen om een aparte stichting op te richten. Hieronder is een aantal veelgestelde vragen met antwoorden beschreven.

Kan de vereniging via een stichting onder de fiscale vrijstellingsbedragen blijven?

Verenigingen mogen tot een bepaalde omzet belastingvrij handelen. Daarboven wordt de vereniging uit fiscaal oogpunt als ondernemer beschouwd en is belasting verschuldigd over de hele omzet. Meestal is het oprichten van een stichting geen oplossing om als vereniging onder de drempel te blijven. De fiscus zal namelijk kijken of er sprake is van bestuurlijke, organisatorische of andere verwevenheid tussen de stichting en de vereniging.

Als iemand van het bestuur van de vereniging ook lid wordt van het bestuur van de stichting, dan is sprake van verwevenheid en beschouwt de fiscus de stichting en vereniging als één. Dat geldt ook als geld uit de stichting ten goede komt aan de vereniging, dat is financiële verwevenheid.

Continuïteit van de samenwerking en invloed leden

Bij een vereniging kunnen leden op enig moment via een algemene ledenvergadering invloed uitoefenen. Hierdoor zijn de continuïteit van het bestuur en de gemaakte zakelijke overeenkomsten een aandachtspunt. Kort door de bocht: de leden kunnen de samenwerking met de kinderopvang beëindigen. Een stichting hoeft in tegenstelling tot een vereniging geen leden te hebben. Alleen het bestuur van de stichting kan de samenwerking stopzetten.

Voor- en nadelen aparte stichting

In het algemeen geldt dat een stichting geen extra zekerheden biedt ten aanzien van exploitatierisico's of aansprakelijkheid voor de vereniging, er van uitgaande dat de vereniging volledige rechtsbevoegdheid heeft¹⁴. Wel kan om beheersmatige redenen gekozen worden voor een stichting. De stichting doet in dat geval direct zaken met de kinderopvangorganisatie. Dit om de communicatielijnen kort te houden en de besluitvorming te versnellen. Er is geen Algemene Ledenvergadering nodig om over beheerszaken met betrekking tot de kinderopvang te beslissen.

Het wel of niet oprichten van een speciale stichting is alleen zinvol als er sprake is van substantiële invloed van de samenwerking met de kinderopvang op de vereniging. Als het gaat om dubbelgebruik van ruimten voor drie dagen per week en er zijn weinig aanpassingen geweest aan de accommodatie, dan ligt een oprichting van een aparte stichting niet voor de hand. Bij nieuwbouw, grote verbouwingen, een huurcontract met een lange looptijd is meer te zeggen voor een stichting.

¹⁴ De vereniging is opgericht bij notariële akte. In de akte zijn de statuten opgenomen. De statuten zijn ingeschreven bij de Kamer van Koophandel in de regio waarin de vereniging is gevestigd. Zonder notariële akte en inschrijving is sprake van een vereniging met beperkte rechtsbevoegdheid.

In de kinderopvang is de kinderopvangorganisatie de contractpartij voor de ouders. Per kind is er een overeenkomst afgesloten tussen de kinderopvangorganisatie en de ouders. Hierin is geregeld op welke dagen welke opvang wordt aangeboden, eventuele bijzonderheden over de opvang en het tarief zijn hier ook in vastgelegd. De kinderopvang is in het algemeen verantwoordelijk en aansprakelijk tijdens de opvang.

Het vaststellen van aansprakelijkheid tijdens activiteiten door derden is ingewikkeld en wordt van geval tot geval bekeken. Het advies is dat iedere betrokken partij, kinderopvangorganisatie, vereniging en (eventueel) een externe vervoerder, een aansprakelijkheids- en ongevallenverzekering afsluit, zodat de schade altijd door een partij is gedekt.

Aandachtspunten:

- Kinderopvangorganisaties moeten minimaal een ongevallenverzekering en een aansprakelijkheidsverzekering hebben.
- Is de dekking beperkt tot het adres van de kinderopvangorganisatie of heeft de dekking betrekking op alle accommodaties die de kinderopvangorganisatie huurt of betreft?
- Geldt de dekking ook voor het vervoer van school naar de accommodatie(s) en van de ene naar de andere kinderopvangaccommodatie?
- Vallen de activiteiten van een sport- en spelprogramma ook onder de dekking?
- Zorg ervoor dat de ouders van te voren weten wat het sport- en spelprogramma inhoudt voordat de overeenkomst wordt afgesloten.
- Een aansprakelijkheids- en ongevallenverzekering voor sportverenigingen heeft meestal betrekking op leden en bestuursleden. Kinderen van de buitenschoolse opvang zijn waarschijnlijk geen lid van de vereniging en vallen dus niet onder de reguliere dekking van de verenigingsverzekering. Pas de polis zo nodig aan.

Daarnaast is het belangrijk om na te gaan of de verzekeringen van de vereniging uitkeren in een situatie waarin de locatie anders wordt gebruikt dan waarvoor de verzekering is afgesloten, zoals het gebruik van een sportaccommodatie door de bso. Denk bijvoorbeeld aan de situatie waar brand ontstaat als gevolg van het gebruik door de buitenschoolse opvang.¹⁵

ADVIES

Als u er voor kiest om de activiteiten in het kader van kinderopvang, verhuur accommodatie en/of aanbieden sport- en spelprogramma als vereniging aan te bieden, zorg er dan voor dat de statuten van de vereniging worden aangepast bij de notaris. Als u dat niet doet, handelt u als een vereniging met beperkte rechtsbevoegdheid. En dat houdt in dat bestuursleden, naast de leden van de vereniging, persoonlijk aansprakelijk zijn voor schulden die voortvloeien uit overeenkomsten of economische handelingen.

¹⁵ Neem voor meer informatie contact op met uw verzekeraar. AON verzekert zowel sportverenigingen als kinderopvangorganisaties:

AON, Sport Recreation & Entertainment, www.aon.nl of telefoon 020- 430 5518.

Een overzicht van relevante verzekeringen staat op: <http://www.dencamsterdam.nl/ELK/PROD6.html>

A low-angle, upward-looking photograph of a group of about ten children of diverse backgrounds climbing a tall, complex metal structure. The children are reaching up, holding onto horizontal bars, and their faces are lit with smiles. The background is a clear, bright blue sky. The structure consists of several vertical poles and horizontal bars that create a grid-like pattern. The children are wearing casual clothing like t-shirts and shorts. The overall mood is one of teamwork and achievement.

DEEL 3: Aansprekende voorbeelden

Aansprekende voorbeelden waarin de samenwerking tussen sportvereniging en kinderopvang is gerealiseerd.

15. S.V. Kampong – skon, Utrecht

De pionier van Sport en Kinderopvang. Aanpassing van een bestaande accommodatie.

16. Polderpoort – Stichting kinderopvang Vlaardingen en KomKids, Vlaardingen

Een bso waar het sportprogramma onder professionele begeleiding centraal staat.

17. De Delftse projecten

De gemeente neemt het initiatief voor samenwerking tussen sportverenigingen en buitenschoolse opvang.

18. HBC Heemstede – Les Petits, Heemstede

Grote verbouwing om te verhuren aan kinderopvang. Benutten van ruimte op het complex voor versterking inkomstenbasis.

19. Larensche Mixed Hockey Club – Alles Kids, Hilversum

Nieuwbouw van clubhuis met aparte ruimte voor bso.

20. Shot tennis – skon, Zeist

Nieuwbouw clubhuis mede mogelijk door verhuur aan bso.

21. Sport- en spelaanbod

Kinderopvang en basketbal ontdekken elkaar

De Pionier van Sport en Kinderopvang. Aanpassing van een bestaande accommodatie en een sport- en spelaanbod.

Aanleiding

In 1999 heeft de Koninklijke Nederlandse Hockey Bond (KNHB) voor haar leden een strategisch beleidsplan 2010 ontwikkeld waarin verenigingen werden uitgenodigd om uitbreiding van de dienstverlening te initiëren, onder andere in de vorm van het aanbieden van kinderopvang. In het voorjaar 2000 is door de KNHB een haalbaarheids-onderzoek uitgevoerd naar het starten van Sport en Kinderopvang. Dit onderzoek is aanleiding geweest om bij S.V. Kampong een project te beginnen om kinderopvang te realiseren. Kampong was het eerste project Sport en Kinderopvang in Nederland en heeft daarmee aan de wieg gestaan (met de KNHB) van het landelijke project, dat medio 2001 van start ging.

Met het aanbieden van kinderopvang wil S.V. Kampong zich aansluiten bij de wensen van leden: de dienstverlening uitbreiden, het gebruik van het clubhuis optimaliseren, het creëren van een ‘tweede huis’ voor kinderen en ouders, en het bevorderen van het sporten van kinderen.

S.V. Kampong is een omnisportvereniging met verschillende takken van sport: hockey, voetbal, tennis, squash, cricket en jeu de boules. De vereniging kent een federatief verband en in het algemeen bestuur zijn alle sportafdelingen vertegenwoordigd. S.V. Kampong telt totaal circa 3300 leden en is daarmee één van de grootste sportverenigingen van Nederland.

De ontwikkeling 2001 - 2010

Begin 2001 heeft de vereniging gesprekken gevoerd met diverse kinderopvangorganisaties. De organisatie die het best aansloot bij de plannen van Kampong is als partner geselecteerd. Voor het bespoedigen van het proces zijn twee projectleiders aangesteld, een vanuit Kampong en een vanuit de kinderopvang.

Om de daadkracht bij de uitvoering van het project te bevorderen heeft Kampong er voor gekozen een aparte stichting Kinderopvang Kampong op te richten. Verder is een gedeelte van het clubhuis verbouwd (een afgesloten ruimte). Bij de verbouwplannen zijn de kinderopvang, de GGD en de gemeente intensief betrokken.

In september 2001 is gestart met een bso voor kinderen vanaf acht jaar. In september 2002 is deze uitgebreid met een groep voor kinderen van vier tot acht jaar. In deze periode was er een enorme wachtlijst voor de bso. In 2004 is met een derde groep gestart. In 2010 is de capaciteit 70 kindplaatsen voor kinderen van vier tot twaalf jaar. De bso is het hele jaar van maandag tot en met vrijdag, dus ook tijdens vakanties, open.

Sport en spel aanbod

Het sportprogramma van bso De Blauwe Kameleon wordt in een gezamenlijk overleg van vertegenwoordigers van de verschillende sporttakken (afdelingen) van S.V. Kampong opgesteld. Het overleg vindt ongeveer eens in de vijf maanden plaats en het programma wordt voor een aantal maanden vastgesteld. Daarnaast worden sportinstructeurs ingehuurd om sporten te geven die niet op S.V. Kampong plaatsvinden. Verder maken de kinderen van de bso dagelijks gebruik van de velden en/of banen van S.V. Kampong. Er is ook een aparte buitenruimte voor de jongste kinderen van de bso. Deze ruimte is openbaar toegankelijk als de bso er geen gebruik van maakt. Alle pm'ers hebben affiniteit met sport en spel. Vier van de pm'ers zijn zelf lid van Kampong.

Kinderen die gebruik maken van de opvang van de Blauwe Kameleon maken onder meer kennis met voetbal, cricket, hockey, jeu de boules, squash en tennis, American football en streetdance. Naast sporten kunnen ze deelnemen aan andere activiteiten waaronder gezamenlijk eten, drinken, spelletjes doen, tafeltennissen, computeren en knutselen.

Foto: Skon

Het vervoer is een belangrijke factor voor het succes van de bso. De kinderopvang heeft busjes in eigen beheer waarmee de kinderen uit school worden gehaald. Oudere kinderen komen zelfstandig op de fiets.

Ervaringen

Kinderen en ouders zijn erg enthousiast over de opvang van de Blauwe Kameleon. Er gaan zelden tot nooit kinderen weg voordat ze twaalf jaar zijn. De kinderen kunnen zelf kiezen waar op het terrein van Kampong ze aan welke activiteit willen deelnemen. Dat kan in het clubhuis zijn of ergens op de velden.

De jongste kinderen blijven dichtbij de bso ruimte. Aangrenzend aan het clubhuis is een stuk van het buitenterrein van Kampong speciaal voor de jongste kinderen als buitenruimte ingericht door skon. Onder begeleiding van een pm'er kunnen zij naar de velden. Met kinderen van zeven en acht jaar worden afspraken gemaakt over tot hoe ver van het clubhuis zij mogen gaan. Voor negen-plus kinderen is een eigen ruimte gecreëerd in het cricket clubhuis. Deze ruimte wordt dubbel gebruikt, zonder aanpassingen voor de bso.

Om overzicht te kunnen houden op de aanwezigheid van de kinderen, wordt door de pm'ers periodiek de presentielijst gecontroleerd.

Ook na een inmiddels jarenlange samenwerking blijft structureel overleg nodig tussen sportvereniging en kinderopvang. De vereniging heeft drie verenigingsmanagers. In de praktijk is er altijd iemand van hen aanwezig.

Succesfactoren sport-bso

- meerwaarde voor de kinderen
- huuropbrengsten voor de vereniging
- positief effect op de uitstraling van de vereniging
- meer leden voor de vereniging
- aantrekkelijk voor de pm'ers: verdieping van het werk
- meer mannen als pm'er.

16. Polderpoort - Stichting Kinderopvang Vlaardingen en KomKids, Vlaardingen

Een bso waar het sportprogramma onder professionele begeleiding centraal staat.

Aanleiding

Het beheer en de exploitatie van het totale sportpark is in handen van een aparte, in 1966 opgerichte stichting: Stichting Sportpark De Vijfsluizen. De stichting kent een bestuur en heeft een professionele staf van 15 personen voor beheer, administratie, onderhoud, toezicht en catering.

In 2004 is een nieuw complex gerealiseerd met als doelstelling 'een breed en gevarieerd aanbod voor een breed publiek' te kunnen bieden, Polderpoort. In het complex is een ruimte gerealiseerd voor kinderopvang (circa 120 m²). Met drie organisaties (Stichting Kinderopvang Vlaardingen, Stichting Kinderopvang Schiedam en Stichting Kinderopvang Honki Ponk) is besloten tot een verdere uitwerking. Sinds september 2010 is alleen Kinderopvang Vlaardingen nog actief als sport-bso.

Het aanbod

In 2001 zijn twee kinderopvangorganisaties betrokken bij het realiseren van de sport-bso. Uitgangspunt is een sportieve naschoolse opvang. Door middel van een gevarieerd, professioneel sportprogramma worden de kinderen gestimuleerd in hun motorische ontwikkeling.

In mei 2002 is de opvang gestart met een groep. Om de exploitatierisico's beperkt te houden is ervoor gekozen om te starten met naschoolse opvang voor kinderen in de leeftijd van 8 tot 13 jaar, gedurende de piekdagen. De bso is open op maandag, dinsdag en donderdag van 15.00 uur tot 18.30 uur en tijdens de schoolvakanties van 7.30 uur tot 18.30 uur. In 2004 is de capaciteit 40 kindplaatsen. In de praktijk zijn er in 2010 tussen de 20 en 30 kinderen per dag aanwezig. De meeste kinderen komen een keer per week naar de sport-bso en gaan de andere dag(en) naar een 'gewone' bso. Het gevolg hiervan is dat er geen echte groep ontstaat bij de sport-bso.

Foto: Polderpoort

De kinderen worden opgevangen in een eigen bso-ruimte. Een middag naschoolse opvang op het sportpark ziet er ongeveer als volgt uit:

- vanaf 15.15 uur aankomst en ontvangst: de kinderen maken zelf een cracker klaar en drinken iets
- vanaf 16.30 uur tot 17.30 uur: omkleden, sporten en weer omkleden
- vanaf 17.30 uur kunnen de ouders de kinderen ophalen. In de tussenliggende perioden kunnen de kinderen spelletjes doen en lezen.

De sportactiviteiten worden begeleid door een ervaren, gediplomeerde sportleider (CIOS of ALO). De pm'ers hebben allemaal minimaal affiniteit met sport. Er is weinig verloop onder de pm'ers, zij kiezen bewust voor de sport-bso.

Alle activiteiten vinden plaats onder eindverantwoordelijkheid van de kinderopvangorganisaties. Deze hebben met de ouders en de kinderen 'zelfstandigheidcontracten' opgesteld waarin is vastgelegd wat de kinderen wel en niet mogen. Het sportpark (de sportleiders) verzorgt het sportprogramma.

Ervaringen

- Doordat kinderen feitelijk van het gehele sportcentrum gebruik maken, behoefde de bso-ruimte niet te voldoen aan de maatgeving die voor 40 kinderen nodig is.
- De sportleiders zijn allen in het bezit van een CIOS- of ALO-diploma. Hierdoor tellen ze ook mee als gediplomeerd leider in het kader van de naschoolse opvang, zodat geen 'extra' leidster aanwezig hoeft te zijn.
- Aandacht voor veiligheid: door te werken met gediplomeerde ervaren sportinstructeurs, duidelijke huisregels, rekening houden met kinderen met medicatie en eventueel een aangepast programma voor kinderen met blessures.
- Structureel overleg tussen kinderopvang en Polderpoort is nodig.
- Er is één locatiemanager voor twee verschillende kinderopvangorganisaties. Dat maakt de aansturing van de pm'ers lastig.
- Er moet een ontruimingsplan zijn.
- Kinderopvang Vlaardingen en Polderpoort zijn een nieuw concept aan het ontwikkelen voor de lessen die door de sportinstructeurs worden gegeven. In december 2010 is het concept klaar zodat het in januari 2011 van start kan gaan.

Succesfactoren:

- vooraf alles vastleggen over gebruik van de sportruimten en de instructeurs, bijvoorbeeld geen stagiaires
- geen wachtlijst
- zelfde tarief als gewone bso.

Gemeente neemt het initiatief voor de samenwerking tussen sportvereniging en buitenschoolse opvang en functioneert als katalysator: kleine investeringssubsidie.

Aanleiding

Sportpark Tanthof-Zuid is de thuishaven van voetbalvereniging Vitesse Delft en zondagvereniging SEP. Het sportpark is geprivatiseerd. Vitesse Delft heeft begin 2001 de gemeente laten weten haar accommodatie breder in te willen zetten. Het vakteam Welzijn (waarin zowel sport als kinderopvang zijn vertegenwoordigd) heeft dat signaal meteen opgepakt. Delft had dringend behoefte aan uitbreiding van de buitenschoolse opvang en verbetering van het aanbod voor 8 tot 12 jarigen. Vanuit de rijksoverheid wordt de sport gestimuleerd om samen te werken met andere beleidsterreinen (vanuit de toenmalige breedtesportimpuls). Het verzoek van Vitesse Delft viel bijna gelijk met de start van het landelijke project Sport en Kinderopvang. Naast Vitesse toonden ook andere Delftse verenigingen interesse. De gemeente Delft is zeer actief geweest om sportverenigingen (waaronder Vitesse Delft) en kinderopvangorganisaties te helpen bij het realiseren van een samenwerking. Zo is er sprake geweest van subsidie, en heeft de gemeente de pedagogische medewerkers een cursus Recreatiesportleider A (nu: Leider Sportieve Recreatie) aangeboden.

Sinds de start zijn er wijzigingen geweest. Niet alle samenwerkingsverbanden zijn in stand gehouden, of gehouden zoals ze waren. Zo bleek één van de samenwerkingsverbanden te weinig gewaardeerd om op de lange duur stand te houden. Als reden wordt genoemd dat gezamenlijk gebruik toch niet echt op prijs gesteld werd, er was te veel verstoring als beide partijen aanwezig waren.

We beschrijven er hier twee waar nog wel wordt samengewerkt.

DSV Concordia in samenwerking met de Stichting Rijswijkse Kinderopvang

DSV Concordia is een omnisportvereniging. Bij de start van de samenwerking gebruikte de vereniging het jeugdhonk als tijdelijke voorziening voor extra kleedruimtes. Door de samenwerking met de kinderopvang kwam er geld vrij om aanbouw te realiseren voor extra kleedruimtes. Vijf dagen van de week zijn er maximaal 30 kinderen per dag. De kinderen zijn 7 jaar of ouder. De bso huurt een kunstgrasveld, en kan op aanvraag gebruik maken van een voetbalveld en tennisbanen. De bso verzorgt zelf een sport- en spelprogramma. Ze hebben daarvoor een pedagogisch medewerker met een sportachtergrond in dienst, die vooral zorgt voor een spelaanbod. Regelmatig wordt een extern bureau ingehuurd voor het verzorgen van extra activiteiten en clinics. De vereniging verzorgt incidenteel wel een golfclinic. De kinderen kunnen ook onbegeleid sporten en spelen. Zowel de kinderopvangorganisatie als de vereniging zijn tevreden over de samenwerking. En minstens even belangrijk, de kinderen geven aan dat ze het ook leuk vinden. Ook buiten de bso weten de vereniging en de kinderopvangorganisatie elkaar te vinden voor wat extra diensten over en weer. Dat proberen ze dan zo veel mogelijk met gesloten beurzen te regelen. Voor een goede samenwerking is het belangrijk dat er goed wordt gecommuniceerd, er veel begrip is voor elkaars situatie, beide organisaties zich flexibel opstellen, en dat er rekening gehouden wordt met het feit dat de vereniging met vrijwilligers werkt.

Knotz Kinderopvang werkt samen met twee verenigingen: Ring Pass en Kratos

Knotz werkt al sinds 2003 samen met Ring Pass (hockey en tennis), en sinds 2009 met Kratos (volleybal). In beide gevallen is er een structureel sport- en spelaanbod. Pedagogisch medewerkers met een sportachtergrond zorgen voor de basis. Knotz maakt daarnaast ook gebruik van externe sport en spelaanbieders.

Er zitten nog wel wat verschillen tussen die beide samenwerkingsverbanden. Zo lag het initiatief in het eerste geval bij de kinderopvangorganisatie, in het tweede geval bij de vereniging. Bij Ring Pass maken per dag maximaal 60 kinderen van 8 jaar en ouder gebruik van de bso. Sinds kort kan daar door de bso gebruik gemaakt worden

van nieuwbouw. Er wordt gebruik gemaakt van een veld en een trainingsveld, tennisbanen, en een speeltuin. Sport en spel worden door de bso verzorgd, maar tennisles is mogelijk tegen extra betaling. Bijzonder is dat Ring Pass een sportcoördinator heeft in de vorm van een combinatiefunctionaris. Dit heeft de club zelf geregeld met de gemeente.

Bij Kratos is er plaats voor 100 kinderen vanaf 4 jaar. De bso kan gebruik maken van een half voetbalveld, een (nieuwe) sporthal, een speeltuin, en een mooi buitenterrein. De verhuurde ruimtes worden ook door de vereniging gebruikt. Wat het contact tussen vereniging en kinderopvangorganisatie bemoeilijkt is dat er verschillende personen zijn van de vereniging en de locatie waarmee gecommuniceerd moet worden. Ook is hier geen sprake van een all-in huurprijs, waardoor er drie verschillende opdrachten zijn. Bijzonder bij deze samenwerking is dat een ROC opleiding Sport & Bewegen van dezelfde locatie gebruik maakt. Stagiaires van deze opleiding worden ingezet om te helpen bij het sport- en spelprogramma van de bso.

Succesfactoren

- positieve waardering door kinderen: kinderen geven met gekleurde kaarten aan of ze een activiteit leuk vinden
- samenwerking ook buiten de bso
- inzet van stagiaires van het ROC.

Grote verbouwing om te verhuren aan kinderopvang. Benutten van ruimte op het complex voor versterking inkomstenbasis.

Aanleiding

HBC Heemstede is een omnisportvereniging met circa 1.500 leden (voetbal, badminton, gymnastiek, tennis, bridge en klaverjas). De verschillende sportafdelingen hebben elk een eigen bestuur en eigen trainers. Het overkoepelende bestuur van HBC bestaat uit een onafhankelijke voorzitter en de voorzitters van de verschillende afdelingen (in totaal 9), aangevuld met een lid vanuit de Stichting Sportpark HBC en een lid van de toekomstcommissie. Het gehele sportpark en alle opstallen worden beheerd en geëxploiteerd door Stichting Sportpark HBC. De accommodaties en de velden zijn eigendom van deze stichting, die ook voor het beheer zorgt. Het groot onderhoud is professioneel uitbesteed. Medio 1998 heeft Stichting Sportpark HBC het initiatief genomen om een kinderdagverblijf te realiseren op het sportpark. Het belangrijkste doel of motief daarbij was het genereren van (extra) inkomsten voor de financiering van de voorgenomen renovatie van de kleedvoorzieningen.

De ontwikkeling

Het plan voor de aanpassing en uitbreiding van de sportaccommodatie is opgesteld door Stichting Sportpark HBC. De stichting heeft vervolgens een bouwkundige opdracht gegeven om voor het totale plan een ontwerp te maken. Het ontwerp voorziet in een zelfstandige ruimte voor de kinderopvang (gelegen aan de achterzijde van de hoofdtribune) en renovatie van de hoofdtribune en kleedvoorzieningen. De (ver)bouwplannen zijn goedgekeurd door de GGD, brandweer en de Welstandscommissie. De totale bouwsom bedraagt ruim € 800.000 inclusief omzetbelasting. HBC had in het kader van de Regeling Uitbreiding Kinderopvang en Buitenschoolse opvang een subsidieaanvraag ingediend bij de gemeente Heemstede. Deze werd niet gehonoreerd omdat de 104 kindplaatsen die aan de gemeente zijn toegewezen al aan andere kinderopvangorganisaties waren vergeven. Op zoek naar middelen om het bouwproject te financieren, kwam HBC uiteindelijk terecht bij de Bank van Nederlandse Gemeenten (BNG). Na het indienen van het bouwplan met een kosten-baten analyse heeft de BNG een lening (tegen een gunstige rente en voor 25 jaar vast) verstrekt van ruim € 600.000, waarvoor een gemeentelijke garantie is afgegeven. De eerste paal is geslagen op 14 december 2001. Medio 2002 is de accommodatie opgeleverd. In 2005 is een tweede locatie geopend en in 2009 is een derde locatie gerealiseerd. De opvang bij HBC is een van de weinige projecten waar sprake is van zogenaamde hele dagopvang. In totaal zijn er nu 80 kindplaatsen in de bso, en 72 in de kinderdagopvang. De combinatie van dagopvang en bso is aantrekkelijk voor ouders die kinderen bij beide vormen van opvang hebben, omdat ze dan maar op een plek hun kinderen hoeven te halen.

Het vinden van een geschikte partner

Op basis van het bouwplan heeft Stichting Sportpark HBC zelf een open inschrijving georganiseerd. Belangstellende kinderopvangorganisaties werden in deze oproep uitgenodigd zich aan te melden en een offerte uit te brengen. Twee kinderopvangorganisaties hebben zich vervolgens aangemeld. Na een aantal gesprekken is, mede vanwege de (hoogte van de) geoffreerde huursom, de particuliere kinderopvangorganisatie Les Petits geselecteerd als exploitant. Les Petits huurt bij HBC een eigen ruimte, die voldoet aan alle kwaliteitseisen.

Sport en spel

Voor de kinderen in de dagopvang is een afgeschermd speelterrein beschikbaar. De bso-kinderen maken gebruik van de buitensport mogelijkheden. Dit is deels onder begeleiding, deels zonder begeleiding voor de oudere kinderen die daarvoor toestemming hebben. Er is ook altijd een gymzaal beschikbaar. De kinderen in de bso hebben zo volop mogelijkheden om te sporten en te bewegen. Ook komt het voor dat kinderen tijdens de bso gaan trainen bij hun eigen sportvereniging op de locatie.

De sportverenigingen zijn in principe niet betrokken bij het sport- en spelaanbod. Op de locatie is wel leiding aanwezig met ook een sportspecifieke opleiding. De groepsleiding biedt wel een structureel aanbod van sport

en spel, maar niet in structurele vaste vorm bij een specifieke sport of specifiek spel. Regelmatig wordt er een externe partij ingehuurd die een specifiek thema aanbiedt in de vorm van workshops. Dit kan zijn op het gebied van sport, bijvoorbeeld schermen, maar ook op andere gebieden zoals drama en striptekenen.

Ervaringen

De case van HBC Heemstede laat zien dat (grote) sportverenigingen zeer goed zelfstandig in staat zijn complexe (bouw)projecten op te zetten en tot een goed einde te brengen. In het bestuur zaten mensen met fiscale en juridische achtergrond. Daarnaast was het belangrijk dat Les Petits zelf goed op de hoogte was van allerlei regels, wat het hele proces vergemakkelijkte. De sportverenigingen hebben van oudsher goede contacten met de bouwwereld, dus helemaal onbekend is het terrein niet. Wel nieuw was de wereld van de kinderopvang, met haar - in vergelijking met de sportwereld - strenge kwaliteitseisen en afwijkende financieringsstructuur en wet-en regelgeving. Toch heeft de vereniging, met enige begeleiding in de beginfase, geheel op eigen kracht contact gelegd met de kinderopvangsector. In korte tijd is de vereniging erin geslaagd een geschikte partner te vinden, was men er over de huisvesting snel samen uit en kon het huurcontract worden getekend. De vereniging heeft bewust gekozen voor een vorm van samenwerking die beperkt blijft tot het verhuren van een zelfstandige ruimte voor de kinderopvang. De vereniging treedt op als verhuurder en is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud. De verantwoordelijkheid voor de kinderopvang is geheel in handen van de kinderopvangorganisatie. De vereniging merkt daardoor relatief weinig van de kinderopvang en hoeft ook weinig concessies te doen.

De voordelen van de samenwerking.

Behalve de financiële voordelen voor de vereniging en de uitgebreidere mogelijkheden voor sport en spel voor de kinderen van de bso biedt de samenwerking nog meer voordelen. Zo kunnen er incidenteel extra activiteiten georganiseerd worden voor de eigen bso-kinderen zoals een kampfeest of een sportdag voor kinderen van alle bso-locaties, of een studiedag voor de medewerkers van de kinderopvangorganisatie.

Succes factoren

- een stichting met een sterk kader met kennis van zaken
- nieuwbouw voor de kinderopvang
- samenwerking bij extra activiteiten.

Nieuwbouw van clubhuis met aparte ruimte voor bso.

Aanleiding

De Larensche Mixed Hockey Club (LMHC) is met 1200 leden een grote vereniging. LMHC ziet in Sport en Kinderopvang een mogelijkheid om haar maatschappelijke taak te verbreden. De club vervult al een regionale functie voor de gemeenten Laren, Blaricum en Eemnes en is een belangrijk trefpunt voor de Larense gemeenschap. Niet alleen als hockeyaccommodatie, maar ook voor andere activiteiten, zoals bowling, cricket, school-sportactiviteiten en een gehandicaptenproject.

De gemeente Laren was enthousiast over het plan om uitbreiding van kinderopvang bij de hockeyclub te realiseren. De vereniging heeft Alles Kids als partner gekozen bij het realiseren van de bso.

Het aanbod

Het ontwikkelen van de nieuwbouw is gestart in 2001. In de nieuwbouwplannen is een ruimte voor kinderopvang, die voldoet aan de accommodatie-eisen die de kinderopvangsector stelt, inclusief kantoor- en buitenruimte opgenomen. De nieuwe verenigingsaccommodatie is voor een belangrijk deel uit eigen middelen van de vereniging gefinancierd (totale kosten ruim 1 miljoen euro). De gemeente Laren kon wel een financiële bijdrage leveren. Dit gebeurde vanuit twee regelingen die beide niet meer bestaan: de Breedtesportimpuls en de Regeling Kinderopvang en Buitenschoolse opvang.

Vanaf 2004 huurt de kinderopvang ruimten van de vereniging die alleen door de bso gebruikt worden op basis van een huurovereenkomst voor vijf jaar, met een optie op verlenging met vijf jaar. In overleg kan de vereniging deze ruimten incidenteel ook gebruiken voor bijvoorbeeld een feest of toernooi. De kinderopvang gebruikt de hockeyvelden en een grasveld. In de buurt van deze sportaccommodatie bevinden zich ook andere sportfaciliteiten, een tennishal, een zwembad, een fitnesscentrum en een sporthal. Achter de bso is ook nog een bos.

De bso is open op maandag, dinsdag en donderdag en alle vakanties. Vanaf augustus 2010 ook op woensdag. In 2001 was het idee om op termijn een sport- en spelaanbod te ontwikkelen in samenwerking tussen LHMC en de kinderopvangorganisatie. Dat idee heeft ertoe geleid dat de kinderen in 2010 elke dag buiten spelen met een spelactiviteit. Op verzoek van de ouders worden de kinderen naar zwemles, tennisles en turnen gebracht door de pm'er van de bso. De pm'er blijft niet. De pm'ers zijn allemaal sportieve types. De kinderopvang selecteert de pm'ers echt op hun sportieve kwaliteiten.

In de praktijk blijkt dat de ouders kiezen voor de bso met dit sportieve aanbod en niet voor de hockeyvereniging. Als succesfactor voor de samenwerking met de vereniging noemt de kinderopvang de korte lijnen, de duidelijke afspraken over wat en niet te doen en te gebruiken en de kleinschaligheid. De kinderopvang ervaart de huurprijs als hoog en adviseert om vooraf goed over de huurprijs te overleggen met de vereniging.

De nieuwe accommodatie van de Larensche hockeyclub. De naschoolse opvang is gesitueerd op de begane grond aan de voorzijde links van de trap. Foto: Rob de Vries

Succesfactoren

- korte lijnen kinderopvang en vereniging
- diversiteit in sportaanbod
- duidelijke afspraken over gebruik ruimten, velden en materiaal
- kleinschalige bso.

Nieuwbouw clubhuis mede mogelijk door verhuur aan bso.

Aanleiding

SHOT, tennisclub, wil een nieuw clubhuis realiseren. De investering daarvoor is alleen mogelijk als er extra inkomsten zijn. Min of meer bij toeval is skon in dezelfde periode op zoek naar een bso-locatie in de buurt van een school die dichtbij het sportcomplex ligt.

De ontwikkeling 2008 - 2010

Begin 2008 heeft de club gesprekken gevoerd met skon om de mogelijkheden te verkennen voor de exploitatie van extra m² ruimte die overdag expliciet voor de kinderopvang zijn. Skon heeft ervaring met sport-bso's en ziet mogelijkheden.

Voor de club wordt het door mogelijke verhuur makkelijker om de nieuwbouw te realiseren. Er wordt gekozen voor een 'veilige' verdeling van de ruimten. Er wordt 160 m² extra gerealiseerd die exclusief door de bso wordt gebruikt. Er is een eigen ingang, eigen toiletten, twee groepsruimten en een eigen buitenruimte met kunstveld voor tennis, basketbal en hockey. De tennisvelden worden vooralsnog niet door de bso gebruikt. De club kan de ruimten van de bso 's avonds en in het weekend gebruiken voor vergaderingen. Voor de club is het ook belangrijk dat er meer dan alleen tennis plaatsvindt op het terrein. Zij wil graag een meer maatschappelijke uitstraling hebben.

In 2009 wordt een huurcontract afgesloten voor vijf jaar met een optie op verlenging met nog eens vijf jaar.

Het nieuwe clubhuis inclusief bso is in juli 2010 geopend. De inrichting van de bso is in dezelfde stijl als die van het clubhuis. De bso heeft twee groepen van 20 kinderen, van 4 tot 12 jaar. De bso is het hele jaar van maandag tot en met vrijdag open, in de schoolweken na schooltijd en tijdens de vakanties hele dagen.

Sport en spel aanbod

Elke dag is er een sport- en spelaanbod dat door de pedagogisch medewerkers van de bso wordt verzorgd. De kinderen worden na schooltijd opgevangen in hun eigen groep met iets te eten en te drinken (een groep voor kinderen van 4 tot 7 jaar en een groep voor kinderen van 8 tot 12 jaar). Daarna kiezen de kinderen of ze deel willen nemen aan het sport- en spelaanbod of dat zij iets anders gaan doen (bouwen, knutselen e.d.).

De meeste medewerkers van de sport-bso's van skon hebben een sportachtergrond, hebben een CIOS-diploma of hebben een aanvullende opleiding voor sport-bso. Deze opleiding duurt een half jaar na het afronden van de MBO-3 opleiding. Skon heeft ook zelf een sportmodule ontwikkeld voor pm'ers die bij een sport-bso (gaan) werken. Deze module is samen met het CIOS ontwikkeld en duurt vijf ochtenden.

Daarnaast worden er clinics aangeboden waar de kinderen apart voor inschrijven. De clinics worden door externe gekwalificeerde sportleraren verzorgd; de tennisvereniging verzorgt ook een clinic.

De locatie is een belangrijke factor voor het succes van de bso. De ouders willen graag een bso dicht bij de school. De oudere kinderen lopen of fietsen naar de bso onder begeleiding van een pedagogisch medewerker. Er rijdt ook een taxi voor het vervoer van de jongste kinderen.

Ervaringen

De bso is nog maar kort open. De kinderen vinden het heerlijk in de mooie, nieuwe ruimten met speciale sport buitenruimte. De samenwerking met de club bestaat vooralsnog uit de verhuurder-huurder relatie en tennis-clinics.

Succesfactoren:

- school op loopafstand
- nieuwbouw meteen geschikt voor bso
- direct aangrenzende buitenruimte speciaal voor de bso met kunststof sportveld, hockey, basketbal.

21. Sport- en spelaanbod: Kinderopvang en basketbal

ontdekken elkaar

De kinderopvang en de basketbalsport hebben elkaar ontdekt. De Nederlandse Basketball Bond (NBB) heeft in het schooljaar 2009/2010 op 25 locaties voor buitenschoolse opvang basketbal geïntroduceerd. Ruim 400 kinderen in de basisschoolleeftijd hebben daardoor kennis gemaakt met deze sport. En dat is wederzijds goed bevallen. Een van de leidsters van Sport en Spel BSO 'De Toppers' in Roden noemde de basketbal-les in haar opvang haar 'leukste werkdag van de week'.

Het project 'Basketball in de kinderopvang', mogelijk gemaakt door een subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), kan gerust een succes worden genoemd. Het aantal bso's en basketballclubs dat zich aanmeldde overtrof alle verwachtingen. De laatste les in Zwolle betekende het (voorlopige) einde van het project. De Nederlandse Basketball Bond (NBB) kijkt met grote tevredenheid terug op een uiterst geslaagd initiatief. In een jaar tijd hebben 25 basketballverenigingen op 25 kinderopvanglocaties verspreid over Nederland basketbal-lessen gegeven. Het resultaat was steevast een blijvende samenwerking tussen vereniging en kinderopvang en een hoop nieuwe enthousiaste kinderen die ook mee wilden doen.

De basketbal-lessen in de buitenschoolse opvang (tussen de vijf en de tien keer, afhankelijk van de specifieke wensen van de betreffende bso) zijn gebaseerd op de nieuwe producten van Basketball Unites, de breedtesportafdeling van de NBB. Tijdens de lessen spelen de kinderen Peanutbasketball. Bij deze basketbalvorm wordt drie tegen drie gespeeld op een half veld met twee baskets en een kleine bal. Dit in tegenstelling tot het 'normale' basketbalspel waarbij op een heel veld teams van vijf spelers het tegen elkaar opnemen. Deze nieuwe vorm van basketbal geeft alle spelers de kans actief deel te nemen aan het spel. De focus bij Peanutbasketball ligt op plezier maken en samenspelen. Winnen is leuk, maar samen plezier beleven aan basketbal is nog veel leuker. Belangrijke onderdelen van Peanutbasketball zijn FUNdamentals en STARwaarden.

'FUNdamentals' zijn de basistechnieken van het basketbal. De FUNdamentals schieten, dribbelen, passen en de lay-up worden tijdens de lessen aangeleerd en door middel van de Basketball Race4Fun – een behendigheidsparcours tegen de klok – spelenderwijs getest. De lessen zijn zodanig opgebouwd dat de verschillende vaardigheden meerdere keren in verschillende varianten en met een opbouw in moeilijkheidsgraad aan bod komen. Om te oefenen en vast kennis te maken met de Basketball Race4Fun zijn de onderdelen van de race in een aantal oefeningen verwerkt. In een speciaal boekje staat beschreven hoe de technieken uitgevoerd moeten worden. De lessen zijn opgebouwd via het principe van een leskaart met een inleiding, een warming-up (spelletjes), kern (technische oefeningen) en afsluitende oefeningen (wedstrijd en parcours/race).

Een belangrijk onderdeel van Peanutbasketball zijn de STARwaarden. In de lessen wordt de nadruk op de waarden Sportiviteit, Teamwork, Acceptatie en Respect gelegd. Spelers worden op hun gedrag aangesproken. De focus ligt op samen plezier beleven door samen te spelen. Ook de STARwaarden worden in het boekje toegelicht. Aan het begin van elke les wordt de te behandelen waarde van de les met de deelnemers besproken zodat ze zich bewust worden van deze STARwaarden en zich hier ook daadwerkelijk naar gaan gedragen. Doen ze dit goed dan ontvangen ze aan het eind van de les de bijbehorende sticker.

De NBB heeft met dit nieuwe project – om in basketballtermen te blijven – raak geschoten. Ruim 400 kinderen hebben in een negen weken durende lessenreeks ontdekt hoe leuk het is om te basketballen. Een aantal daarvan heeft zich meteen aangemeld bij de vereniging die het project begeleidde. Ook vanuit de kinderopvangcentra en (sport) bso's waren louter positieve geluiden te horen. Begeleiders die vooraf niets met basketbal hadden waren al na twee lessen helemaal enthousiast. Het bewijst dat dit project van de NBB voorziet in een behoefte.

Bijlagen

I Model huurovereenkomst

II Model dienstverleningsovereenkomst

HUUROVEREENKOMST SPORTACCOMODATIE TEN BEHOEVE VAN BUITENSCHOOLSE OPVANG (bso)

Ondergetekenden

1.1 [naam vereniging], gevestigd te [plaatsnaam], rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar voorzitter [naam voorzitter] hierna te noemen 'verhuurder'

en

2.1 [naam kinderopvang], gevestigd te [plaatsnaam], rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar voorzitter [naam voorzitter] hierna te noemen 'huurder'

in aanmerking nemende:

- a. De onderhavige huurovereenkomst strekt ertoe naschoolse opvang te exploiteren in combinatie met sport op het sportcomplex van [naam vereniging]. Deze activiteiten passen in de doelstellingen van zowel verhuurder als huurder(s).
- b. (bij multifunctioneel gebruik: dat een gedeelte van de accommodatie ten behoeve van kinderopvang wordt gebruikt in gezamenlijkheid met andere gebruikers).
- c. Dat voor de organisatie van de naschoolse opvang op het sportcomplex van [naam vereniging] een projectplan is opgesteld. In dit projectplan worden nadere werkafspraken gemaakt omtrent de onderlinge taakverdeling, coördinatie en overlegmomenten tussen huurder en verhuurder. Dit projectplan geldt als annex bij deze huurovereenkomst en maakt daarvan onlosmakelijk deel uit.
- d. (bij de organisatie van sportactiviteiten: dat partijen hun onderlinge relatie bij de organisatie van sportactiviteiten nader concretiseren in een dienstverleningsovereenkomst).

komen het volgende overeen:

Het gehuurde, bestemming, gebruik, sportlocaties/faciliteiten

- 1.1 Deze huurovereenkomst heeft betrekking op [*ruimte*] in het sportcomplex aan [*adres sportcomplex*], hierna 'het gehuurde', die nader is aangegeven op de aan deze akte gehechte en door partijen gewaarmerkte tekeningen en/of omschrijving van het, welke deel uitmaakt/uitmaken van deze overeenkomst.
- 1.2 Het gehuurde zal het gehele jaar wekelijks [*dagen per week*] vanuur totuur exclusief aan huurders ter beschikking worden gesteld. Tijdens schoolvakanties (..... weken) zal het gehuurde vanuur totuur exclusief aan huurder ter beschikking worden gesteld. (Bij multifunctioneel gebruik: Buiten deze huurperioden staat het verhuurder vrij de desbetreffende locatie voor andere doeleinden te gebruiken mits dit gebruik geen invloed heeft op de exploitatie door huurder)
- 1.3 Het gehuurde mag door huurders uitsluitend worden gebruikt als ruimte voor naschoolse opvang.
- 1.4 Het is huurder niet toegestaan zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van verhuurder een andere bestemming aan het gehuurde te geven dan omschreven in 1.3.
- 1.5 De terbeschikkingstelling van het gehuurde aan huurders behelst tevens het gebruik van de diverse sportlocaties/faciliteiten die onderdeel uitmaken van het sportcomplex [*eventueel nader te benoemen sportfaciliteiten*], alsmede de bijbehorende sport- en spelmaterialen. Hiervoor is door huurders geen additionele vergoeding verschuldigd.

Duur, verlenging en opzegging

- 2.1 Deze overeenkomst is aangegaan voor de duur vanjaar. Voor de ingangsdatum wordt verwezen naar art. 9.
- 2.2 Na het verstrijken van de in 3.1 genoemde periode wordt deze overeenkomst, behoudens opzegging, voortgezet voor een aansluitende periode vanjaar, derhalve tot en met [*datum*]. Deze overeenkomst wordt vervolgens voortgezet voor aansluitende perioden van telkensjaar.
- 2.3 Beëindiging van deze overeenkomst vindt plaats door opzegging tegen het einde van een huurperiode met inachtneming van een opzegtermijn van tenminste twaalf maanden.
- 2.4 Opzegging dient te geschieden bij deurwaardersexploot of per aangetekend schrijven.
- 2.5 Tussentijdse beëindiging van deze overeenkomst is mogelijk indien: (in onderling overleg te bepalen).

Betalingsverplichting, betaalperiode

- 3.1 De huurprijs bedraagt op jaarbasis EURO(zegge.....euro).
- 3.2 De huurprijs wordt jaarlijks op 1 januari, voor het eerst op 1 januari en zo vervolgens aangepast overeenkomstig het prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie.
- 3.3 De door huurder te verrichten betaling aan verhuurder is bij vooruitbetaling verschuldigd en moet vóór of op 31 december/ maandelijks voor het begin van de desbetreffende maand aan verhuurder worden voldaan.
- 3.4 Huurder zal dit bedrag, inclusief de daarover in rekening gebrachte omzetbelasting, (derhalve totaal EURO) voldoen vóór of op op bankrekeningnummer t.n.v.
- 3.5 Momenteel zijn instellingen voor kinderopvang niet BTW-plichtig. Indien deze BTW-plicht alsnog wordt opgelegd zal de BTW aan de organisatie worden doorberekend.

Noodzakelijke aanpassingen gehuurde

- 4.1. (Indien van toepassing: de verhuurder/huurder zal voor eigen rekening/rekening (ver-) huurder zorgdragen voor de volgende aanpassingen van/aan het gehuurde: [*benoemen van de aanpassingen*])
- 4.2. De verhuurder/huurder [*keuzemogelijkheid, afhankelijk van de partijafspraken*] zal voor eigen rekening/rekening van (ver-)huurder zorgdragen voor alle aanpassingen, noodzakelijk om de accommodatie geschikt te maken voor de naschoolse opvang teneinde een vergunning tot gebruik van het gehuurde te verkrijgen. (indien aanwezig: deze aanpassingen staan benoemd in het reeds opgestelde voorinspectierapport van de GGD. Dit rapport geldt als annex bij deze overeenkomst).

Inventaris

- 5.1. a Het gehuurde wordt aan huurder vrij van inventaris ter beschikking gesteld. Huurder wordt geacht zelf zorg te dragen voor de aanschaf van de benodigde inventaris en toebehoren.
 - b Huurder(s) kan/kunnen gebruik maken van de aanwezige sport- en spelmaterialen.
- Of
- 5.1. b In overleg met de huurder zal verhuurder ten behoeve van het gehuurde overgaan tot de aanschaf van de inventaris en toebehoren. (indien van toepassing: De aanschafkosten komen voor rekening van de huurder, die daarvan ook eigenaar wordt).

Onderhoud, schoonmaak, leveringen en diensten

- 6.1. a. Alle onderhoudswerkzaamheden aan het gehuurde zullen door verhuurder voor eigen rekening worden uitgevoerd.
- Of, Bij verdeling van onderhoudswerkzaamheden (in geval van exclusieve huur):
- 6.1. b Tenzij het werkzaamheden betreft die moeten worden beschouwd als geringe en dagelijkse reparaties als bedoeld in de wet (art. 7A:1619BW), dan wel werkzaamheden aan zaken die niet door of vanwege verhuurder in, op of aan het gehuurde zijn aangebracht, zijn voor rekening van verhuurder:
 - a. onderhoud, herstel of vernieuwing van constructieve onderdelen van het gehuurde, zoals funderingen, kolommen, balken, vloerdelen, daken, platten, bouwmuren, buitengevels;
 - b. onderhoud, herstel en vernieuwing van rioleringen, goten, buitenkozijnen, en dergelijke;
 - c. vervanging van onderdelen en vernieuwing van installaties, zoals de centrale verwarmingsinstallatie. Voor rekening van huurder zijn alle overige onderhoud, herstel en vernieuwingen zoals:
 - a. het uitwendig onderhoud indien en voor zover het werkzaamheden betreft die moeten worden als gering en dagelijks onderhoud in de zin van de wet (art 7A:1619BW), alsmede inwendig onderhoud niet zijnde onderhoud als bedoeld onder 5.1., een en ander onverminderd het hier verder bepaalde;
 - b. onderhoud, herstel en vernieuwing van hang- en sluitwerk, spiegel-, venster-, en andere ruiten, zowel binnen als buiten;
 - c. onderhoud, herstel en vernieuwing van rolluiken, jaloeziën, markiezen en andere zonwering;
 - d. onderhoud, herstel en vernieuwing van schakelaars, stopcontacten, alarminstallaties, belinstallaties, lampen,verlichting (inclusief armaturen), vloerbedekking, stoffering, binnenschilderwerk, gootstenen, sanitair;
 - e. onderhoud, herstel en vernieuwing van leidingen, kranen van water en elektriciteit vanaf de meter of hoofdkraan met al wat daartoe behoort, behoudens vernieuwing wegens normale slijtage;
 - f. het dagelijks onderhoud en herstel (en vernieuwing van kleine onderdelen) van het tot het gehuurde behorende technische installaties.
 - 6.2. Voor rekening van huurder zijn: onderhoud, herstel en vernieuwing van zaken die door of vanwege huurder uit hoofde van een door verhuurder ter beschikking gestelde stelpost, zijn of worden aangebracht
 - 6.3. Bij door verhuurder uit te voeren onderhouds-, herstel en reparatiewerkzaamheden zal verhuurder van tevoren daarover met huurder overleggen.

- 6.4. a Verhuurder zal zorgdragen voor het schoonmaken van het gehuurde. Kosten voor het uitvoeren van de schoonmaak worden geacht bij de verhuur te zijn inbegrepen. Het gehuurde zal na het gebruik door huurders opgeruimd aan verhuurder ter beschikking gesteld worden. Partijen zullen gezamenlijk een schoonmaakplan opstellen.
- 6.4. b Huurder zal zorgdragen voor de schoonmaak van het gehuurde.

Levering van diensten

- 7.1. De vaste en variabele kosten van gas, water- en elektriciteit zijn voor rekening van huurster (of: worden geacht bij de huurprijs te zijn inbegrepen (specificatie gewenst!))
- 7.2. Huurder dient zelf zorg te dragen voor een de verzekering van de algehele inventaris tegen brand en inbraak.
- 7.3. De vaste en variabele kosten van in het gehuurde aangebrachte of aanwezige telefoon-en kabelaansluitingen komen voor rekening van de huurder (OF bij ISDN: huurder maakt voor de telefoonaansluiting gebruik van de aanwezige ISDN aansluiting. De variabele telefoonkosten komen voor rekening van huurder. De vaste kosten worden hoofdelijk tussen de gebruikers omgeslagen).
- 7.4. Op verzoek van huurder zal verhuurder zorgdragen voor de inkopen in de horeca. Over de inkoopprijs wordt% aan handlingskosten doorberekend aan huurder.

Bijzondere bepalingen (indien van toepassing)

8. Huurder heeft wel/niet het recht aan de buitenzijde van het gehuurde reclame aan te brengen.

Opschortende voorwaarde

- 9.1. Deze overeenkomst komt tot stand onder de opschortende voorwaarde, dat aan alle wettelijke kwaliteitskenmerken is voldaan en de gemeentelijke vergunning tot gebruik van het gehuurde als locatie voor kinderopvang op grond van de Verordening op de Kinderopvang door huurders is verkregen.
- 9.2. De onderhavige overeenkomst treedt in werking 10 dagen na de datum waarop de vergunning als bedoeld in art. 9.1 is afgegeven.

Aldus opgemaakt en ondertekend in drievoud
[plaatsnaam]

d.d.

(verhuurder)

d.d.

(huurder)

DIENSTVERLENINGSOVEREENKOMST ORGANISATIE SPORTACTIVITEITEN EN INZET SPORTLEIDERS TEN BEHOEVE VAN NASCHOOL- SE OPVANG (NSO)

Ondergetekenden:

1. Stichting [*naam kinderopvang organisatie*], gevestigd te [*plaatsnaam*], rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar voorzitter [*naam voorzitter*] hierna te noemen: 'opdrachtgevers'
- en
2. [*naam sportvereniging*], gevestigd te [*plaatsnaam*], rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar voorzitter [*naam voorzitter*]
hierna te noemen: 'opdrachtnemer'

In aanmerking nemende:

- a. Opdrachtgever is exploitant voor kinderopvang, waaronder zogeheten naschoolse opvang voor kinderen in de leeftijd totjaar.
- b. Opdrachtnemer is verantwoordelijk voor de [*naam sportvereniging*] dat zich richt op het aanbieden en accommoderen van sport / [*soort sport*]activiteiten in de ruimste zin des woords.
- c. Krachtens de huurovereenkomst stelt opdrachtnemer als verhuurder gedurende [*periode*] per week een deel van het sportcomplex (hierna: het gehuurde) ter beschikking aan opdrachtgevers als huurders.
- d. Naast deze terbeschikkingstelling hebben opdrachtgevers behoefte aan ondersteuning door opdrachtnemer in de uitvoering van sportieve activiteiten ten behoeve van de deelnemende kinderen.

Komen het volgende overheen:

1. Beschrijving en duur van de opdracht

- 1.1. Door het ondertekenen van deze overeenkomst geven opdrachtgevers opdracht aan opdrachtnemer, welke opdracht door opdrachtnemer door ondertekening wordt aanvaard, om de in artikel 2.1 bedoelde werkzaamheden te verrichten.
- 1.2. Deze overeenkomst is zij aangegaan voor de duur vanjaar, ingaande op [*datum*] en eindigend op [*datum*].

2. Inhoud en reikwijdte opdracht

- 2.1. De opdracht aan opdrachtnemer behelst de voorbereiding, organisatie en uitvoering van sportactiviteiten, alsmede de terbeschikkingstelling van medewerkers (hierna: sportleiders) tijdens het gebruik van het gehuurde door opdrachtgevers.
- 2.2. Deze terbeschikkingstelling zal plaatsvinden [*tijden*]

3. Verantwoordelijkheid

- 3.1. De primaire verantwoordelijkheid voor de naschoolse opvang, die zal worden verzorgd vanuit het gehuurde, berust bij opdrachtgevers. (in overleg aan te passen als alleen sprake is van een sportprogramma)
- 3.2. De sportieve activiteiten vinden plaats onder de leiding van de sportleiders.
- 3.3. Onverminderd de eigen verantwoordelijkheid van de sportleiders, is opdrachtnemer zonder beperkingen jegens opdrachtgever verantwoordelijk voor de wijze, waarop de sportleiders de sportieve activiteiten begeleiden.

paraaf opdrachtgever

paraaf opdrachtnemer

4. Vormgeving sportieve activiteiten

- 4.1 Onverminderd het bepaalde in artikel 3.2. zullen de betrokken medewerkers van opdrachtgevers en opdrachtnemer periodiek afspraken maken over de aard en omvang van de aan te bieden sportieve activiteiten.
- 4.2 De gemaakte afspraken zullen schriftelijk worden vastgelegd en voor iedere belanghebbende ter inzage worden gelegd.

5. Verplichtingen opdrachtnemer

- 5.1 Opdrachtnemer is verplicht te zorgen voor gekwalificeerde en ervaren sportleiders. Onder gekwalificeerd wordt in dit geval verstaan gekwalificeerd voor buitenschoolse opvang (zie hoofdstuk 11 of CAO Kinderopvang).
- 5.2 Opdrachtnemer ziet erop toe, dat de sportleiders bij het uitvoeren van de werkzaamheden verantwoorde en door hem/haar volledig beheerste methoden en technieken gebruiken afgestemd op de aard en samenstelling van de doelgroep.
- 5.3 Iedere sportleider zal vooraf bij opdrachtgevers worden aangemeld onder overlegging van de gegevens die noodzakelijk zijn om diens kwalificaties te beoordelen.
- 5.4 De desbetreffende sportleider zal niet eerder worden ingeschakeld dan na verkregen goedkeuring van opdrachtgevers.
- 5.5 Opdrachtnemer zal streven naar een vaste groep van sportleiders.

6. Verplichtingen opdrachtgever

- 6.1 Buiten de sportieve activiteiten zullen opdrachtgevers zorgdragen voor de verzorging en begeleiding van de deelnemende kinderen.

7. Honorering

- 7.1 Het honorarium voor de diensten die door opdrachtnemer worden geleverd bedraagt € per , inclusief BTW.
- 7.2 In verband met de werkzaamheden, die in verband staan met de feitelijke uitvoering van de in art. 2.1 bedoelde werkzaamheden, zoals het voorbereiden van de activiteiten en het noodzakelijke overleg met opdrachtgevers, is opdrachtnemer gerechtigd jaarlijks (additioneel) uren bij opdrachtgevers in rekening te brengen.
- 7.3 Maandelijks zal opdrachtnemer het honorarium in verband met de overeengekomen werkzaamheden aan opdrachtgevers in rekening brengen. De werkzaamheden als bedoeld in artikel 7.2 zullen in december separaat aan opdrachtnemers in rekening worden gebracht.
- 7.4 Naast het in deze bepaling omschreven honorarium zullen aan opdrachtgevers geen kosten in rekening worden gebracht.

Derde, geheel herziene uitgave, december 2010

Uitgave Netwerkbureau Kinderopvang

Deze uitgave is ontwikkeld in opdracht van Netwerkbureau Kinderopvang in samenwerking met het Nederlands Instituut voor Sport en Beweging (NISB).

De uitgave is mede mogelijk gemaakt door subsidie van het ministerie van SZW.

Tekst

Netwerkbureau kinderopvang, Den Haag
Nederlands Instituut voor Sport en Beweging, Ede

Met dank aan

Skon kinderopvang bv (hoofdstuk 10)
Nederlandse Basketball Bond (hoofdstuk 21)
Grontmij | Marktplan

Met dank voor de medewerking aan de aansprekende voorbeelden

Skon Kinderopvang bv
Stichting Kinderopvang Vlaardingen
Alles Kids, Laren
Kinderopvang Les Petits, Overveen
Stichting Rijswijkse Kinderopvang
Kinderopvang EigenWijs, Rijswijk
Knotz Kinderopvang, Delft
DSV Concordia, Delft
SHOT, Zeist
Stichting Sportpark HBC, Heemstede
JSV Nieuwegein
Gemeente Utrecht
Gemeente Ede
Gemeente Renkum

Vormgeving

VUURWERK communicatie en vormgeving, Arnhem

Disclaimer

Dit werkboek is met grote zorgvuldigheid samengesteld. Het Netwerkbureau Kinderopvang en NISB sluiten iedere aansprakelijkheid uit voor onjuistheden, onvolledigheden en eventuele gevolgen van het handelen op grond van verstrekte informatie.

Netwerkbureau Kinderopvang

www.netwerkbureaukinderopvang.nl

Netwerkbureau Kinderopvang

NISB

www.nisb.nl

NISB Nederlands Instituut
voor Sport & Beweging

Veel kinderen bewegen en spelen graag. Daarom kan sport en bewegen een geweldige verrijking zijn voor de kinderopvang. Zeker op locatie bij een sportvereniging. Door de kinderopvang ruimte te bieden, wint de sportvereniging aan kracht. Staat u aan de start van een project van samenwerking tussen sport en kinderopvang? Dit werkboek helpt u op weg. Aan de hand van dit werkboek kunt u ten eerste inschatten of sport en kinderopvang voor u kansen biedt en vervolgens hoe u te werk kunt gaan. Deze volledig herziene derde versie, houdt rekening met de nieuwe Wet Kinderopvang, die per 1 januari 2005 van kracht is.

Netwerkbureau Kinderopvang

Het Netwerkbureau Kinderopvang heeft van het ministerie van SZW de opdracht op praktische en oplossingsgerichte wijze kinderopvangorganisaties, organisaties voor primair onderwijs en gemeenten te ondersteunen en te stimuleren bij het realiseren van meer capaciteit in de kinderopvang (0-12 jaar). Lange Voorhout 9, 2514 EA Den Haag **P** Postbus 556, 2501 CN Den Haag **T** (070) 376 58 58 **F** (070) 345 75 28 **E** info@netwerkbureaukinderopvang.nl **W** www.netwerkbureaukinderopvang.nl

NISB Nederlands Instituut
voor Sport & Beweging

NISB is het Nederlands kennis- en innovatie-instituut dat aanzet tot sport en bewegen om participatie, leefbaarheid en gezondheid te bevorderen
Horapark 4, 6717 LZ Ede **P** Postbus 643, 6710 BP Ede **T** (0318) 49 09 00 **F** (0318) 49 09 95 **E** info@nisb.nl **W** www.nisb.nl